

Amerikos korespondentas apie dalykus Rusijoje

Bolševikai užmiršo "pasaulio revoliuciją"; dabar tekalbama apie "piatilietką", su kuria jie padarys Rusiją tą, ką kiti kraštai padarę per šimtmetį

Chicago Daily News korespondentas Junius B. Wood, dabar vėl nuvykęs į Maskvą, praneša, kad per pastarus dvejus metus sovietų Rusijoje įvykę didelių atmainų.

Pirmiau bolševikai kalbėdavę tik apie pasaulio revoliuciją, apie kovą su kapitalistais ir dvasiškija, o dabar jie tekalbama apie piatilietką — penkerių metų industrializacijos planą. Piatilietka ir piatilietka visur.

Dabar, pasak korespondento, sovietų Rusijoje stotimi fabrikai, įmonės, keliai, elektros stotys, nors tos statybos vaisių nematyt, kadangi įmonės dar nepastatytos.

Krašte pastebimas maisto krizis, tačiau bolševikai ramina gyventojus, kad dabartiniai vargai bus su piatilietka nugaleti, ir tada Rusijoj bus visiškas gera. Sovietai siekia per penkerius metus sukurti civilizaciją, kokią kitiems kraštams sukurti ėmė šimtą metų.

Maisto ir kitų gyvenamųjų reikmenų atžvilgiu gyventojai yra paskaidyti į septynias kategorijas. Pirmoms trims kategorijoms priklauso asmenys, dirbą fizinių darbų, ir jų šeimos; ketvirtai ir penktai kategorijoms — proto darbo darbininkai; šeštai kategorijai — valakai, o septyntai — visi "ne darbininkų klasės", t. y. ne komunistiniai, elementai. Pastarosios kategorijos gyventojai neturi teisės gauti produktų valdžios krautuvėse, kuriose daiktai pardavinėjami pigesniais kainomis.

Korespondentas pastebi, tačiau, kad maisto knygutės pasilikta neišnaudotos, kadangi jaučiama didelė stoka cukraus, mėsos, sviesto, pieno, manufaktūros ir kitokių prekių.

Šiaip rinkoje pas privatinius prekytojus Maskvoje už vieną kiaušinių reikia mokėti 19 centų, už sūrą sviesto 5 dolerius, už sūrą jautienos 2 dolerius, už paprastą miltų gabalėlį 2 dolerius.

Ne tik privatinės krautuvės visiskai išnykę, bet ir daugelio buvusių sovietų kooperatyvų krautuvė durys ir langai storai apdulkėję, o kitakart gausiai apkrautos dar tebesančių atdarų krautuvė lentynos, dabar — tuščios.

Buvusių daugybės viešų restoranų dabar liko tik keturiuose Maskvos viešbučiuose. Yra dar tvankių ir purvinių valgyklėlių, bet netrukus ir tos bus uždarytos.

Chicago ir apilinkė federalis oro biuras šiai dienai praneša:

Bendrai gražu su vidutiniška temperatūra; lengvi žieminių vakarų vėjai.

Vakar temperatūra įvairavo tarp 44° ir 47° F.

Šiandien saulė teka 6:12, leidžiasi 4:57. Mūsų leidžiasi 6:30 vakaro.

padarytos "closed shop": jose bus leista valgyti tik registruotiems lankytojams.

Viena didžiausių uždarytų krautuvė Maskvoje dabar yra įtaisyta svetimsaliam. Tos krautuvės langai yra baltai nupatinti, kad niekas iš gatvės nematytų, kas yra viduj. Tie, kurie turi kliento knygutę (korespondentas sakosi jo knygutės numeris esąs 815), gali pirkti ko tik nori ir kiek tik nori, be jokio apribojimo, — geros mėsos, sviesto, kavaro, cigarečių, saldinių, kiaušinių — visko.

Žiurint į tą gerai viskuo aprūpintą krautuvę svetimsaliam, ir palyginant su tušiomis kooperatyvų krautuvėmis, ties kuriomis statikuoją eilės susitraukusių vyrų ir moterų, laukiančių savo kaleinos nusi-pirkti gabalėlį mėsos, dažnai arklėnos, jei tik tokios gali gauti, — sako korespondentas, — negali žmogus neužjausti tiems žmonėms, kurie turi tiek patvarumo, tiek pasiaukojimo; kurie savo krašte leidžia svetimsaliam naudotis visu, ką jie turi geriausią, o patys tyliai kenčia skurdą.

25 asmes žuvo per potvynius Meksikoje

MEKSIKOS MIESTAS, spal. 23. — Del smarkių liūčių, apilankiusių centralinę Meksiką, kilo stiprus potvyniai, kurie vietomis padarė milžiniškos žalos. Nayarito valstijos Tuxpano mieste, kuris beveik visas patvino, žuvo dvidešimt penki asmenys. Bayonos miestas, San Felipe valstijos, ir Cerroboja, Nayarite, taip pat vandens apsemti. Tukstančiai gyvulių prigėrė.

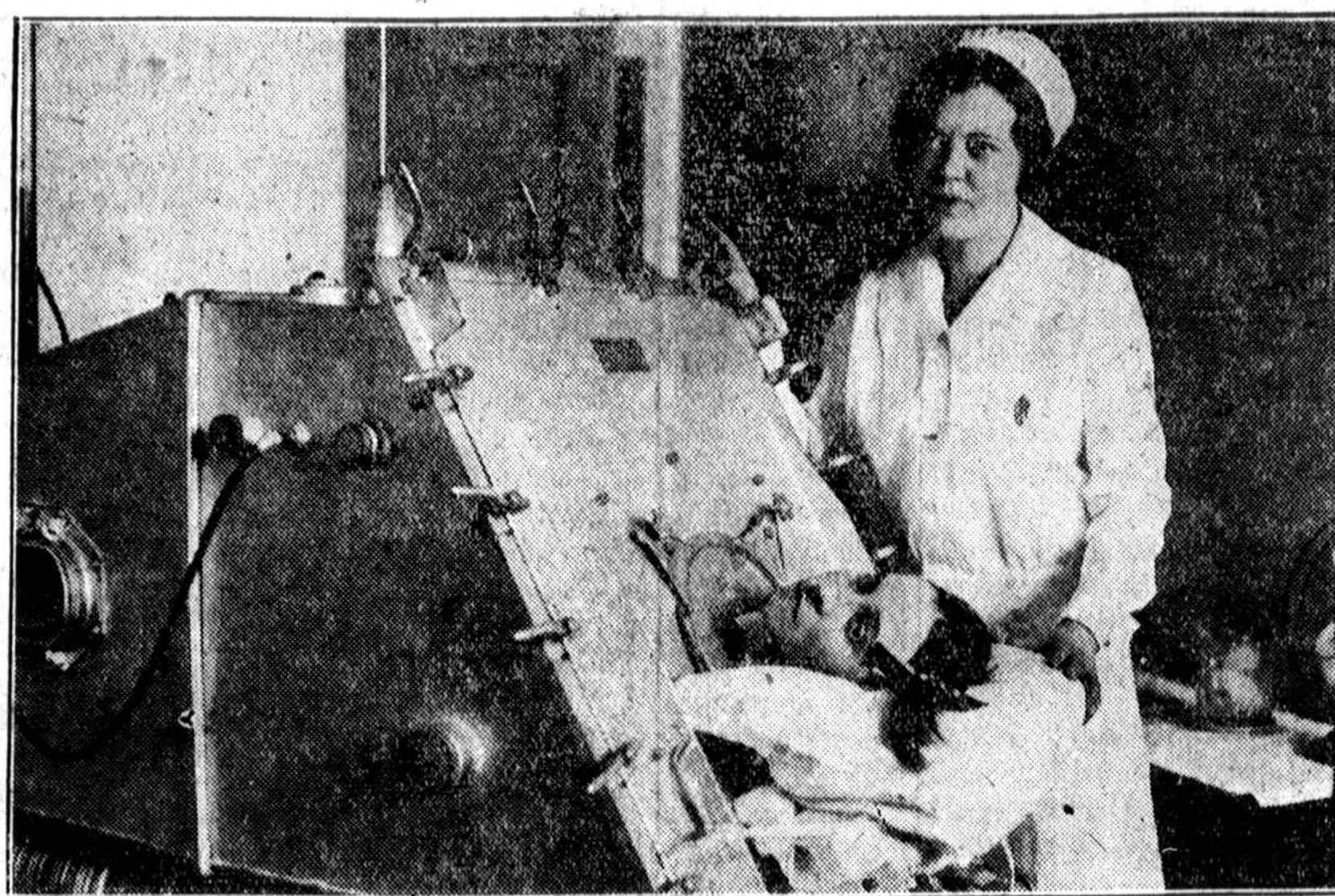
Pranešimai iš Vera Cruz sako, kad Oaxacos valstijos audrų ir tvanų padaryti nuostoliai siekia per 3 milijonus pesų.

Ryklis nutraukė joron ir paskandino du žveju

RIO DE JANEIRO, Brazilija, spal. 23. — Bandant pagauti milžinišką ryklį, užsikabinusį už palaidinio vašo, du žvejai, Manuel Areas ir Joao Pontes, buvo ryklui nutraukti nuo laivo Guarany į jūrą, netoli nuo Rio de Janeiro. Abudu prigėrė.

Herrino rajone pradėjo visos anglies kasyklos dirbti

HERRIN, Ill., spal. 23. — Visos šešiolika šio rajono anglies kasyklų, kurių kitos per daugelį mėnesių nedirbo, dabar vėl pradėjo dirbti. Tik Franklin County kasyklos No. 5 negalėjo pradėti dirbti dėl kilusio praeitą naktį gaisro, padariusio nemažą žalą. Del to gal dar per dvejatą savaitę jos negalės pradėti dirbti.

(Atlantic and Pacific Photo)

Chicago. — Studentė Miss Frances McGinn padėta ypatingame "respiratory" šv. Luko ligoninėje, kur ji per keturias savaites gulėjo sirgdama vaikų paralyžiaus liga. Ją prižiūri slaugė Ethel Bloomquist.

Federalinis kovai su nedarbu komitetas pradeda savo darbą

Jo uždavinys busias koordinuoti federalines ir štėjų bei miestų pastangas bedarbiams padėti

WASHINGTONAS, spal. 23. — Pulk. Arthur Woods, kurį prezidentas Hooveris paskyrė galva komiteto kovai su nedarbu, atvykęs iš New Yorko pradėti savo pareigų. Šiandien turėjo pasitarimą su Hooveriu ir vėliau su prekybos sekretorium Lamontu.

Pulk. Woods, kuris yra milijonieriaus J. Pierponto Morgano giminė ir Rockefellerių biznio dalininkas, pareiškė, kad jis esąs priešingas tam, kad federalinio išdoro pinigai būtų leidžiami labdarai, vadinasi, aprūpinimui bedarbių maistu, rubais, butais ir kuru.

Tiek prezidentas Hooveris, tiek pulk. Woods mano, kad kraštas turis pakankamai resursų bedarbiams padėti kitokiais budais. Federalinio komiteto uždavinys busias tik koordinuoti federalines kovos su nedarbu pastangas su panašiomis štėjų, kaunčių ir miestų pastangomis aprūpinti bedarbius darbais ir padėti jiems įvairiais kitais budais.

New Yorko mēras įsakė surašyti bedarbius

NEW YORKAS, spal. 23. — Kaip pirmą žingsnį bedarbiams padėti, mēras Walker įsakė policininkams surašyti savo tarnybos vietose visus bedarbius ir pagalbos reikalaujančius asmenis.

Mēras ketina prašyti, kad kiekvienas miesto tarnautojas aukotų kas mėnuo po \$1 į bedarbių pašalpos fondą ir tiktai, kad, kartu su miesto valdininkų stambesniais paaukojimai, kas mėnuo bus galima surinkti po \$100,000.

Be to, baigiamas organizuoti tam tikras nedarbo komitetas, kuris tikis kas savaitę sukelti po \$150,000, kad tais pinigais galėtų samdyti vedusius bedarbius miesto parkų ir kitokiems darbams.

Siulo paskirti pinigų bedarbiams Milwaukee

MILWAUKEE, Wis., spal. 23. — Miesto tarybon įnešta su-manymas paskirti \$200,000 nedarbo padėčiai pagerinti. Einant

Socialistas paskirtas Prusijos vidaus reikalų ministru

Berlyno policijos viršininkas Zoergiebelis busias Severingo pakeistas socialdemokratu Grzesinskiu

Kinijos prezidentas priėmė krikščionybę

SANCHAJUS, Kinija, spal. 23. — Gen. Čiang Kaišek, jaunasis Kinijos prezidentas, priėmė krikščionių tikėjimą. Šiandien jis buvo čia pakrikštytas metodistų bažnyčioje.

Kaip prezidentas, gen. Kaišek yra kartu ir vyriausios centralinės (tautinės) Kinų valdžios karo vadas.

3 darbininkai žuvo geležinkelio tuneliui igriuvus

STEBENVILLE, Ohio, spal. 23. — Geležinkelio tuneliui įgriuvus ant tunelio ėjusio krovinių traukinio, ties Adena, 25 mylias į pietų vakarus nuo Steubenvillės, buvo užberti trys traukinio darbininkai. Gelbėtojų kuopa, dirbus per šešias valandas, du užbertųjų atkasė nebegyvus, o trečia mirtinai sužalotą. Jie yra E. Duga, Jerry Sells ir Al Romando.

Moteriškė kaltinama del sušutinimo savo mažo posunio

PRINCETON, W. Va., spal. 23. — Čia tapo suimta ir kalėjime padėta Mrs. Minnie Stull, 30 metų amžiaus našlė. Ji kaltinama dėl žiauraus nužudymo savo 8 metų amžiaus posunio, kurį ji iškūso į tyne su verdančiu vandeniu ir negyvai sušutino.

7 čekų kariai pritrūško bombos dujomis

PRAHA, Čekoslovakija, spal. 23. — Karo technikos institutė vakar, darant bandymus su chlorino dujų bombomis, septyni kariai ir kareiviai pritrūško.

Gaisras kalėjime

JACKSON, Mich., spal. 23. — Valstijos kalėjime čia praeitą naktį buvo kilęs gaisras, kuris tačiau pavyko umai likviduoti.

Socialistas paskirtas Prusijos vidaus reikalų ministru

Berlyno policijos viršininkas Zoergiebelis busias Severingo pakeistas socialdemokratu Grzesinskiu

BERLYNAS, spal. 23. — Prusijos premjeras Otto Braun, socialdemokratas, prūsų vidaus reikalų ministru paskyrė Karlą Severingą, taipjau socialdemokratą, vietoj buvusio ministerio Heinricho Waentigo.

Kaip vidaus reikalų ministras, Severingas savo žinioj turės Prusijos policiją, kas šiuo momentu yra labai svarbu. Girdėt, kad jis ketina tuojau pašalinti dabartinį Berlyno policijos viršininką Karlą Zoergiebelį, o jo vietoj paskirti Albertą Grzesinski, buvusį Prusijos ministru.

Grzesinskis yra artimas Severingo draugas ir turi vokiečių sostinės darbininkų pasitikėjimą. Zoergiebelis gi yra praradęs populiarumą masėse pirmą kartą savo griežta taktika prieš Berlyno komunistus.

Ivykintos permainos Prusijos vyriausybėje padarė sensacijos viso Vokietijoje, kadangi tas parodo, jogei prūsų kabinetas yra nusistatęs energingai kovoti visokius kraštutiniųjų elementų — fašistų desinėj ir komunistų kairėj — pasirojimus.

Severingas pirmiau, butent 1920—1926 m., buvo Vokietijos vidaus reikalų ministras, ir daugely kritingų momentų yra parodęs savo didelę energiją, drąsą ir valios stiprumą. Dabar, kaip 150 tukstančių policininkų armijos galva, jis patampa vienas galingiausių žmonių Vokietijoje. Ne nuostabu, kad visi demokratiniai ir respublikiniai vokiečių elementai Severingo paskyrimą vidaus reikalų ministru sveikina, tik fašistai su nacionalistais yra labai tuo nepatenkinti.

Rabino pabėgimas nuo sovietų žvalgybos

VARŠUVA, spal. 23. — Netoli nuo lenkų Ostrogo miesto rado gulintį be sąmonės žmogų. Jis buvo menkai apsitaisęs ir labai suvargęs. Atgavintas, pasipasakojo esąs Anapolio rabinas, ir bėgęs iš Rusijos nuo sovietų čekos persekiojimų.

Anapolis yra Rusijoje, netoli nuo lenkų sienos.

Lietuvos Naujienos

Dr. V. Kudirkos namelis

NAUMIESTIS, šakių apskr. garsus iš "Aušros", "Varpo" ir V. Kudirkos laikų turi daug ką iš Lietuvos romantizmo istorijos. Svarbiausia, tai D-ro Kudirkos (o pajuoka) dešrų prikarstytas namelis. Jį istorinių daiktų mėgėjai norėjo nupirkti, bet jo dabartinis savininkas prusas šneideris, lyg kad to namelio svarbą suprasdamas, paprašęs 18,000 litų. Tai drakoniska kaina.

Teiravusi naumiestiečių, kiek toks namelis gali kainuoti. Sakė: apie 8,000 litų, o prusas prašo 18,000. Namukas tirpsta ir prie žemės linksta. Lubose sukabintos dešros, matyt, ji prie žemės traukia... K.

Duos paskolas ir miestiečiams

KAUNAS. — Teko sužinoti, kad žemės banko taryba jau priėmė taisykles, pagal kurias bankas duos paskolų ir miestiečiams.

Socialistai pasilieka stipriausią partiją Norvegijos seime

Stortinge jie turės dabar 47 vietas prieš buržuazijos 103; komunistų nė vieno nebešrinkta

OSLO, Norvegija, spal. 23. — Galutiniai įvykusių praeitą pirmadienį rinkimų į Norvegijos parlamentą rezultatai parodo, kad socialistinė Darbo partija ir dabar pasilieka stipriausią, nežiurint, kad ji keletą vietų prarado.

Rinkimuose dalyvavo daugiau piliečių, negu kada nors pirmiau. Darbo partija gavo 390,000 balsų, tuo tarpu kai visos buržuazinės partijos bendrai surinko daugiau ne 800,000.

Naujasis parlamentas susidės iš 47 darbiečių, 45 buržuazinio konservatorių ir liberalų bloko; 26 ukininkų atstovų ir 32 radikalų.

Komunistų suėmimai Australijoje

MELBURNAS, Australija, sp. 23. — Policija čia padarė eilę kratų komunistų tarpe ir suėmė dvidešimt tris asmenis, jų tarpe komunistų organizacijos sekretorius.

Komunistų centre, sako, rastas po grindų amunicijos ir bolševikų propagandos literatūros.

Ir Norvegijoje nedarbas žymiai padidėjo

OSLO, Norvegija, spal. 23. — Per pastarą mėnesį bedarbių skaičius krašte padidėjo trimis tukstančiais. Viso Norvegijoje dabar yra 20,363 bedarbiai.

MIRĘ GYVENUS 150 METŲ

RIO DE JANEIRO, Brazilija, spal. 23. — Iš Nova Ignassu praneša, kad ten mirė seniausis, turbut, pasauly moteriškė, vardu Rosa Marianna da Costa, sulaukus 150 metų amžiaus. Ji paliko keturis sunus, kurių kiekvienas yra daugiau kaip 100 metų amžiaus.

Kiek SSSR mano praleisti miško per Klaipėdą

SSSR pasižadanti vežti Klaipėdon pirmus metus 120,000 ligi 150,000 kietmeterių miško; antrais metais ir toliau iki 200,000 kietmeterių.

Komunistų teroristų byla Šiauliuose

Spalių 28 d. Šiauliuose kariuomenės teismas komunistų teroristų Kauno reikomo sekretoriaus Kasparačio, Puldos, Mankovo ir k. baudžiamąją bylą. Jie kaltinami nužudę Šiauliu reikomo sekretorių.

Šiauliuose sudegė mechanikos dirbtuvė

Šiauliuose, Dvaro gatvė, rugs. 20 d. sudegė Lukoševičiaus auto mechanikinė dirbtuvė. Sudegė keli automobiliai ir policijos motociklas. Nuostolių 27,000 litų.

Siurprizas Lietuvos technikams

Kauno Aukštesnioji Technikos mokykla šiemet švenčia savo gyvavimo 10 metų sukaktuvę. Per tą laiką mokykla išleido apie 120 technikų (statybos, mechanikos ir elektrotechnikos). Dauguma jų tarnauja ir dirba savo specialybės srityje, o keletas studijuoja techniką Universitete. Naują universiteto statatą įveda, nuo šių metų baigusieji Aukštesn. technikos m-lą į universitetą studentais neprimami. Tai geras siurprizas mokyklos jubiliejaus proga.

Tai bent namų savininkas

KAUNAS. — Viliampolė, Skerdyklos g. į pil. X. butą įsibrovė namų savininkas ir, prašydamas apšviesti jo butą, smarkiai jį sumušė. Be to j nuomininko lovą įpylė nešvarumų. Policija sustatė protokolą.

D-ro Šliupo teismas

KAUNAS. — Ateinanti pirmadienį spal. 6 dieną Šiauliu Apygardos teisme bus sprendžiama dr. Šliupo byla. Jis yra kaltinamas parašęs knygą "Tikri ir netikri šventieji", kurioje esą niekinamas ir išjuokiamas katalikų tikėjimas. Bylą iškėlė ir knygą konfiskavo Valstybės gynėjas.

Ekspertais pakviesti kun. Česny ir Totoraitis.

Dr. Šliupo kaltinimas formuluojamas remiantis 73 str. ir už tai gresia sunkių darbų kalėjimas.

Dr. Šliupas savo gynėju noris pasikviesti prof. A. Volde-marą iš Platelių.

Šiais laikais jokio biznio įmonė be reklamos negali gyvuoti. Konkurentų yra tiek daug, kad tik nuolatini, kasdienini šelbimus gali patraukti didesnių klientų šiaitį.

Amerikos įmonės gerai suprant, kad be geros reklamos neapsieis. Kuo daugiau reklamuoja, tuo geriau sekasi.

Reklama, kuri atliekama duodant šelbimus į laikraščius, visuomet apsimoka.

Kas garsinasi "Naujienos", tas visuomet turi naudą.

BIZNIO, EKONOMIJOS ir FINANSŲ SKYRIUS

Eina kiekvieną šeštadienį bendradarbiaujant
K. AUGUSTULI, J. VARKALAI, J. SMOTELIUI ir V. RUSINSKUI

APŽVALGA

Nauji bizniai

Per šią metų pirmuosius šešis mėnesius Chicago atsidarė 2,000 naujų biznių. Pirmą vietą užėmė restoranai. Prekybos Asociacija mano, kad tai yra geras ženklas to, jog po truputį biznis pradeda gerėti.

Akcijų vertės sumažėjimas

New Yorko biržoj akcijos per rugsėjo mėnesį pusėtinai nukrito. Spalio 1 d. visų biržoj užregistruotų akcijų vertė siekė \$60,143,183.105, o rugsėjo 1 d. tų pačių akcijų vertė buvo \$67,721,086,999. Vadinasi, akcijų vertė nustumta maždaug ant 11 nuosimčių.

Sumažėjo Sears-Roebuck kompanijos apyvarta

Kaip žinia, Sears-Roebuck kompanija turi departamentinių krautuvų visuose Amerikos didesniuose miestuose. Šiais metais tos krautuvės daro daug mažesnę biznį negu pernai. Pavyzdžiui, per rugsėjo mėnesį biznis padaryta ant 14 nuosimčių mažiau nei per tą laiką perėjais metais. Nuo sausio 2 d. iki spalio 8 d. viso apyvartos buvo padaryta už \$284,477,503. Tuo tarpu pernai per tą pat laikotarpį apyvarta siekė \$307,530,572.

Pranašauja geresnius laikus

Dabar yra persilaužimo laikas, sako Chicago bankininkas Arthur Reynolds. Biznio ir pramonės depresija jau pasiekė pačio dugno. Dalykų padėtis po truputį pradeda taisyti. Tada jau galima pastebėti žinoma, ims laiko, kol biznis visiškai pasitaisyti. Tačiau už mėnesio kito galima laukti žymios pagerėjimo. O apie pačią sekamą metų, galima pranašauti, kad vėl sugrįš geri laikai.

Pranašavimas, kad dabartinė depresija gali užsistoti kelis metus, neturi pagrindo, — sako Reynolds. Amerikos finansinės įstaigos yra tvarkoj; visokios industrinės korporacijos taip pat tvirtai laikosi. Joms mažesnis pavojus negresia. Tad kalbėti apie kokią tai katastrofą yra tikrai tuščias dalykas. Reikia pasakyti, kad dabartinis laikas labai svarbią rolę lošia žmonių psichologiska nuotaika. Visi yra lyg išsigandę, bijosi ką nors pradėti. Bet laikui bėgant ta baimė praeis. Ir jau greičiau ji praeis, tuo greičiau pasitaisyti bendra biznio padėtis.

Brangi vieta

New Yorko biržoj tapo paroduota biržos nario teisės. Kitaip sakant, vieta. Sumokėti \$255,000. Prieš keletą savaitių už tokią vietą buvo gauta keturiais tukstančiais dolerių mažiau.

Padidėjo Amerikos aukso rezervas

Amerikos aukso rezervas ir vėl padidėjęs. Laikraščiai praneša, kad Brazilijos valdžia siūnia į Ameriką \$15,000,000 vertės aukso.

Spekuliavimas

Pas žmones spekuliacijoms yra labai prasipalatinę. Malonu juk be didelio vargo pasidaryti pinigų. Sakoma, jog didžiausią gėmberia yra kiniečiai. Jie gėmberiuoja ant visko. Amerikoje spekuliacijoms irgi yra pusėtinai prasipalatinę. Čia daugiausiai spekuliuojama biržoj. Nežiūrint į tai, kad laike kracho biržoj žmonės pražūdė šimtus milijonų dolerių, jie ir dabar vis nori atsigriebti.

Bargenų ieškojimas

Akcijos dabar labai žemai nukrito. Faktiniai jos yra paroduodamos pigiau nei pernai po įvykusio kracho. Todėl šiandien daugeliui žmonių seilės varva: dabar, galvoja jie, yra proga pasidaryti pinigų. Akcijos pasiekė dugno, ir jos trumpai ateityje pradės kilti. Tada bus galima pasišienauti. Ir jie perka. Brokeriai sako, jog pastaruoju metu ypač daug atsirado „naujokų“, kurie ieško bargenų, t. y. perka nukritusias vertę akcijas.

Ar iš tiesų dabar geras laikas investuoti pinigus į akcijas? Gal taip, o gal ir ne. Tikrai dar niekas negali pasakyti, ar smukimas biržoj pasiekė dugno. Finansų ekspertai vis dar tebekartoja, kad kol kas yra saugiausias dalykas laikytis toliau nuo biržos. O jei kurie nori savo pinigus į akcijas investuoti, tai tiems pravartu gerai pagalvoti ir apsižiūrėti.

Investuoti, sako ekspertai, reikia ne į vienos kokios korporacijos šėrus, o į kelių. Priegatam reikia tinkamai susipažinti su tų korporacijų stoviu; kaip jos prasidėjo, kaip augo ir vystėsi. Geriausiai yra pirkti taip vadinamų pagrindinių pramoninių šėrus. Tai reiškia tokių pramoninių, kurios sudaro pagrindą ekonominiam šalies gyvenimui, be kurių šalis negali apsieiti.

Taip mano šiuo momentu apie biržą finansų žinovai ir ekspertai.

Amerikos eksportas

Amerikos eksportas praėjusio mėnesio buvo šešiais nuosimčiais didesnis nei per rugpjūčio mėnesį. Per rugsėjo mėnesį visokių prekių eksportavo už \$318,000,000. Palyginus su praėjusio metų tuo pat mėnesiu eksportas nupuolė ant 27 nuosimčių.

Olselių biznis

Pastaruoju metu olselių biznis truputį sumažėjo. Tačiau palyginus su tuo pačiu praėjusio metų laikotarpiu, dabar biznis padaroma siek tiek daugiau.

Bankrotai

Blogus laikus jaučia ne tik darbininkai, bet ir biznierių. Pavyzdžiui, rugsėjo mėnesį bankrutų buvo 8 nuosimčiais daugiau, negu rugpjūčio mėnesį. O jeigu palyginti su perėjais metais, tai nusibankrutavimų tarp biznierių įvyko ant beveik 38 nuosimčių daugiau. — K.

Kodel biznis pablogėjo?

Kodel biznis pablogėjo? Tai klausimas, dėl kurio šiandien ne vienas biznierių sau galvą suka. Tačiau nesigilinant į visas smulkmenas, į tą klausimą galima atsakyti taip: biznis pablogėjo todėl, kad pas žmones mažiau pinigų bėra. Čia, žinoma, reikia turėti galvą darbininkus. Standard Statistics kompanija sako, jog pernai Amerikoje dirbo 26,376,762 darbininkai (į tą skaičių neįeina fermeriai ir lauko darbininkai bei valdžios samdomi žmonės) ir per metus jie uždirbo \$44,607,000,000. Šiomet pramonėje ir biznį įstaigose dirbančių žmonių skaičius siekia 22,635,762 ir jie uždirbs tik \$35,754,000,000.

Tie skaičiai daug ką mums pasako. Pirmiausiai jie pasako, jog dabartinių laikų Amerikoje bedarbių yra maždaug 4,500,000. Antra, Amerikos darbininkai per šiuos metus

uždirbs beveik devyniais bilionais dolerių mažiau nei pernai. O reikia žinoti, kad bilionas yra labai didelis skaičius: tukstantis milijonų sudaro tik vieną bilioną.

Eikime toliau. Vidutiniškai apskaičiuojame, pernai darbininko uždarbis siekė \$1,700. Šiomet vidutiniškai darbininko uždarbis lyginsis \$1,580. Vadinasi, gerokai susitraukė.

Turint tuos faktus prieš akis, nesudaro didelio sunkumo padaryti ir atitinkamą išvadą. Biznis Amerikoje nustumta todel, kad žmonių perkamoji jėga sumažėjo ant beveik devynių bilionų dolerių. Darbininkai mažiau beuždirba. Daugelis jų visiškai neturi darbo. Kai kurie dirba tik dvi, tris ar keturias dienas per savaitę, prie tokių aplinkybių visi bando kiek galima labiau susitvarkyti. Kitaip sakant, kiek galima mažiau pinigų išleisti.

Vokiečių bonams nėra pavojaus

Neseniai įvykęs Vokietijos rinkimai buvo pusėtinai išgądinę amerikiečius, kurie turi prisipirkti visokių vokiečių bonų. Kaip tik tapo paskelbta, jog respublikos priešai rinkimuose į reichstagą turėjo didelių laimėjimų, tuoju bonai ėmė važiuoti žemyn. Per kelias dienas vokiečiai netikėtai. Visi nekantariai laukė reichstago susirinkimo.

Kai susirinko reichstagsas, visi su nekantrumu statė sau klausimą: ar išlaikys valdžią? Respublikos priešai pasiūlė priimti nepasitikėjimą valdžiai. Ir kuomet tas pasiūlymas daugumos balsų tapo atmetamas, tai įtepmas atslugo.

Susidarė kitokia padėtis ir su bonais. Vokiečių išleisti bonai kaip bemaž žymiai pašoko. Finansinė Amerikos įstaiga susidarė nuomonė, jog Vokietijos bonai yra saugūs ir jiems jokio pavojaus negresia. Ir to pavojaus nebus tol, kol ten laikysis respublika.

Nauji aliejaus laukai Venezueloje

Per aštuoniolika metų Royal Dutch-Shell kombinuotė darė geologinius tyrinėjimus Venezuelos respublikoj. Tam tikslui buvo išleista apie \$25,000,000. Ir atrodo, kad tos išlaidos pilnai apsimokės.

Kombinuotė gavo koncesijas ant aliejaus laukų, kurie randasi prie Maracaibo ežero. Aliejaus laukų plotas užima apie 2,000,000 akrių žemės. Apskaičiuojama, kad ten randasi bent keli šimtai milijonų bačių aliejaus.

Tie laukai jau pradėta ir eksploatuoti. Prie Kolumbijos respublikos sienos jau tapo išgręžta 50 šulinių. Kiekvienas iš šulinių per dieną duoda nuo 350 iki 1,500 bačių mineralinio aliejaus.

Jau tapo pravaista dudu linija. Per tas dūdas galima važiuoti apie 20,000 bačių aliejaus per dieną. Kadangi pagaminama daugiau aliejaus, negu ji galima transportuoti, tai tapo pastatyti tankai. Vienas tokių tankų talpina apie 350,000 bačių aliejaus.

Naujos koncesijos duos galimybės Royal Dutch-Shell kombinuotei atsilaikyti prieš Amerikos aliejaus kompanijas, kurios operuoja Venezueloje. Iki šiol Amerikos kompanijos imdavę viršų, t. y. jos daugiau pagamindavo aliejaus, negu Dutch-Shell.

Prie progos reikia pasakyti, kad Venezuela mineralinio alie-

jaus produkcija užima antrą vietą. Ją pralenkia tik Jungtinės Valstijos. Pereitais metais Venezueloje buvo pagamin-ta 138,000,000 bačių mineralinio aliejaus.

Protestuoti vekseliai

Apie protestuotus vekselius ir jų skaičių Lietuvoje Dr. Girius rašo sekamai:

Dabar kas gi yra protestuotais vekseliais? Dalykas yra tas, jei, pav., Jonas paskolino Lukošui pinigų, tai Jonas kantriai laukia, kada Lukošius susipras, ir grąžins pinigus. Jei Lukošius pasiskolino pinigų ir vekselį davė, tai Lukošius gali būti visai ramus, tiesa neilga laiką. Butent, kol Jonas jam atneš vekselį. Taigi Jonas turi neš vekselį ir ieškoti savo skolos. Kitas reikalas, jei vekseliui sueina laikas, Jonas vekselį Lukošui prezentuoja (mušisiskai tariant „pakla po nosia“) ir pastarasis rangosi ir mokėti nenori. Čia galima daruoti tai, kas vadinama „protestuoti“. O kagi faktinai reiškia protestuoti vekselį. Tai reiškia, kad notaras oficialiai patvirtina, kad tas, kuris turi mokėti, atsisako. Kam toks patvirtinimas reikalingas?

Oficialaus žmogaus, notaro patvirtinimas reikalingas tam, kad nebūtų jokių abejonių, kad vekselis tikrai prezentuotas buvo, t. y., kad buvo reikalaujama mokėti. Nė daug yra žmonių, kurie paskui, atsi-kalbėję, girdi, aš apie vekselį nieko nežinojau, manęs niekas mokėti neprasė. Patvirtinimas reikalingas labiausiai dėl to, kad nebūtų jokių abejonių, kad tas, kuris turi mokėti, atsisakė mokėti. Kada yra aiškiai, raštu įrodyta, kad vekselis buvo prezentuotas, kad mokėti atsisakė, tuomet jau prasideda išieškojimas prievartos keliu. O šitas išieškojimas, yra, kaip jau minėjome, labai trumpas, griežtas ir kaštuoją pinigų.

Dėlto visi labai bijo, kad nebūtų jo vekselis protestuotas, nes gerai žino, kad vėliau vis vien mokėt reikės ir dar protestuoti ir kitas išlaidas. O svarbiausia per protestą viešai įrodoma, kad pinigų neturi, kad su tokiu asmeniu, kurio vekseliai protestuoti, negalima turėti biznio reikalų. Todėl, jei žmogus sutinka, kad jo vekselis būtų protestuotas, tai reiškia jam labai blogai. Užtat, jei kurioj valstybėje kuomet nors labai daug protestuotų vekselių atsiranda, tai iš to sprendžiama, kad prasideda blogi laikai, arba kaip kitaip, sakoma konjunktyros blogėja, pasvyra.

Po to, kai apie vekselius ir protestuotus vekselius išaiškinta, įdomu žinoti, ar daug Lietuvoj vekselių parašyta yra, o dar įdomiau, kiek jų kada protestuotų buvo. Deja, niekas negali žinoti, kiek ir kuriai sumai vekselius žmonės prirašo. Galima tik žinoti, kiek tokių vekselių į bankus diskonto kelių pakliuvo. Štai nuo 1923 iki 1929 metų mūsų bankuose buvo diskontuotų vekselių:

metai	mil. lt.
1923, sausio 1	5
1923, gruod. 31	26
1924	30
1925	34
1926	38
1927	54
1928	65
1929, 1 rugsėjo	72

Tai tiek vekselių buvo bankuose. Žmonių rankose buvo jų dar daugiau, mažiau du kartų tiek.

Dabar kiek vekselių ir kurioms sumoms Lietuvoje buvo protestuota?

metai	skaičius	suma mil. l.
1924	44,218	26
1925	55,961	26
1926	75,903	33

1927	85,610	32
1928	102,061	34
1929	143,829	49
1930 I-VI mėn.	63,538	20

Iš lentelės matyti, kad vis tik protestuotų suma vekselių Lietuvoj gana nemaža. Jei ją lyginti su tų apyvartų sumomis, kurios yra mūsų krašte, daromos, tai gali kam ir gana liudnas įspūdis susidaryti. Bet tikrumoj taip bloga nėra. Lietuvoj žmonės nėra labai jautrus ir neprašė prie kultūrinesnių biznierių papročių. Dažnai leidžia vekselius protestuotais visai be didelio reikalo. Kitas leidžia net tyčia protestuotais. Bet tai nenormalumai, kurie turi greit išnykti. Ir jie išnyks, kaip tik susilauksime geresnių kultūrinesnių biznierių.

Kun. D-ras J. B. Konevičius

L. D. K. Vytauto ekonominė politika

(Referatas patiekias Pirmajai A. L. Ekonom. Konferencijai, New Yorke)

Vytautas, Lietuvos Didysis Kunigaikštis, buvo tai žymiausias mūsų tautos vadas. Jis buvo mažo ūgio, bet protas, sąmonė ir valia jame apsirėškė augščiausiam laipsny. Visus valstybės reikalus pats tvarkė savarankiai; visus susirašinėmus su svetimomis valstybėmis politiniais ir prekybos reikalais raštininkams pats diktavo ir visus raštus patikrindavo; už tai jo susirašinėjimose jokių svarbesnių klaidų neįsibraudavo. Vytautas mokėjo, apart lietuvių kalbos, vokiečių, lotynų, rusų, lenkų, čekų, ir tatarų kalbas; tat jo kalbų žinojimas daug jam gelbėjo palaikyti santykius su kaimynų tautomis. Net kryžiuočiai iš Maltburgo kreipdavosi į Vytautą iš-versti iš čekų kalbos dokumentus į vokiečių kalbą. (Prochaskas Krol. Wl. Jagiello, II, 246, 247)

Vytautas Didysis buvo gilaus proto ir tvirtos valios valdovas. Jis savo užbrėžtus tikslus tautos ir valstybės labui siekdavo sistematingai pergalėti. Jis nepasiduodavo jokioms įtakoms ir jis vadovavo principu „Noli me tangere“ (Nesikeit manęs). Nei dvasiškai nei bajorai nei kiti asmenys neturėjo į jį įtakos valstybės tvarkymo reikaluose. Ar kam patikdavo ar nepatikdavo jis vykdė savo planus. „Sive placere illis sive displicere“ (Ar tai jiems patikdavo ar nepatikdavo tvirtindavo Vytautas) (Dl. XI, 375, Cod. ep. Vit. p. 812).

Jog jis buvo ir gilaus proto žmogus tai liudija anų laikų Konstantinopolio patriarka Juozas II, humanistas rašytojas Pranciškus de Comitibus, kuris lygina Vytautą su Aleksandru Didžiuoju ir t.t.

Ekonominė politika, kaip ir kitas valstybės reikalas vedė ir tvarkė tvirta ranka. Jam rūpėjo sudaryti pačioj Lietuvoj didelių miestų kaip prekybos centrus. Vilnius, Kaunas, Gardinas, Trakai ir kiti miestai, kurie žymiai augo prie Vytauto, ugė ir prekybą Lietuvoj. Vytautas geriausiai suprato importo ir eksporto svarbą, todėl jis stengėsi sudaryti patogius kelius savo ekonominiams siekimams. Vandens komunikacija prekybos reikalams ir anais laikais buvo pigiausia ir patogiausia; todėl Vytautas kreipė daugiausiai dėmesį į Nemuną su Klaipėda ir Dauguvą su Polocku. Didžiausią prekybą Vytauto laikais Lietuva vedė su kryžiuočiais, kolavijuočiais ir rusais. Eksportas svarbiausias iš Lietuvos buvo medžiai, vaskas, kailiai, linai ir jayai. Importas daugiausia ėjo iš Prūsų susidedantis iš druskos, cukraus, silkų ir t.t. Iš Rusijos importas į Lietuvą visai menkas buvo. Visos pre-

kės gaunamos iš Rusijos neapdirbtų formoj eidavo tranzitu per Lietuvą į Prūsus. Žymiausia prekyba, jau Vytauto laikais, vedė žydai.

Vienas didžiausių prekybos centrų buvo Polockas, nes ten iš Rusijos eidavo visos prekės ir iš čia jas gabendavo Dauguvą į Rygą. Smolinskas vienojo prekybos kelius tarp Prūsų Rusijos ir Lietuvos ir per Pskovą ėjo į žymi prekyba su Dorpatu. Todėl Vytautui svarbu buvo tuos prekybos centrus turėti po savo valdžia. Jam rūpėjo išplėsti prekybą ir ekonominią pakelti krašto gerovę. Užėmęs minėtus kraštus pats asmeniškai darydavo prekybos sutartis. Taip 1397 metais jo vietininko Polocke Mangirdė padarytą prekybos sutartį su Livonija panaikino ir pareiškė jiems jog Mangirdas jokios teisės neturėjo su jais prekybos daryti (Bunge B. 6, N. 232-3934.). Jis pats suvažiavime ant salos Salin 1398 metais padarė sutartį su kryžiuočiais garantuojant laisvę Prūsų pirkliams Lietuvoj ir lietuviams pirkliams Prūsuoje. (Pvocl. Kr. Wl. II, 249). Jis rūpinosi apginti nuo išnaudojimo Lietuvių pirklius nuo svetimtautių; taip įsikišo jis Polocke del matų ir saikų netikslumų. Kada Livonijos pirkliai atsisakė pildyti jo reikalavimus griežtai įsakė jiems į keturias savaites apliešti Polocką. (Bunge B. 6, N. 2939). Galutinai pareikalavo Livonijos, kad Polocko gyventojams padarytus nuostolius atlyginti ir iki nuostolių nebus atlyginti atsisakė išleisti jų pirklius (Bunge B. 4, N. 1483). Visus nesusipratimus, kilusius tarp Prūsų ir Lietuvos pirklių bei gyventojų, patsai Vytautas tuos kilusius kivirčius sprendavo ir reikalus tvarkydavo. (Bunge B. 6, N. 2948-2949, 2963-2966). Viena iš tokių prekybos sutarčių, kurią Vytautas sudarė liepos 2 d. 1466 metais tarp Livonijos ir Polocko pirklių, skamba sekandiai: 1. Polocko ir Rygos pirkliai abipusiai gali laisvai pirkliuoti. 2. Prasi-kaltusius pirklius tardymui ir teismui siųsti į savo kraštą. 3. Druska privalo būti sveriama kaip ir seniau. 4. Rygos pirkliai atsinešę savo svarstyklę į Pskovą savo iškačiais; jei tos svarstyklės Pskove susiga-dintų, tai pskoviečiai siūnia jas į Rygą patikslinti savo iš-laidomis. 5. Sidabro svoris tu-rėti būti sunkesnis už Polocko vienu zolotniku. 6. Svarstyto-jai turi padaryti viešą prisie-gą ir sveriant rankas privalo laikyti atitrauktas. 7. Kilus ginčams tarp pirklių sprendžia naminis teismas. 8. Pirklių vieni kitiems, reikalui esant, teikia pagalbą (Bunge B. 6, N. 2967). Kada Prūsai drisdavo skriausti Lietuvos pirklius tada Vytautas juos tuojau apgin-davo. Taip jis 1412 metais Fo-locke konfiskavo vokiečių pirklių prekes. (Bunge B. 6, N. 2992). Kada Prūsai skundėsi dėl tų atimtų prekių, tada Vy-tautas sausio 4, 1413 griežtai pareiškė, jog jis mielu noru grąžins paimtas Polocke jų pre-kes, jei jie grąžins lietuvių pirkliams konfiskuotas prekes Ragainėje. (Cod. ep. Vit. N. 518, p. 251). Priegtam Vytautas reikalavo, kad ir nuostoliai Po-locko gyventojams būtų atly-ginti iki Jis grąžins jų prekes. (Cod. ep. Vit. N. 538, p. 260). Kada visos teisingos sąlygos Vytauto pastatytos prusams buvo išpildytos, tada jis vėl leido Livonijos pirkliams lais-vai prekiauti Lietuvoj. (Bunge B. 6, N. 3002; Cod. ep. Vit. N. 616, p. 306).

Vytauto ekonominė politika su vakarais nemažesnis jam buvo svarbus negu su Rusijos kraštais. Nemunas ir Baltijo jura tai svarbiausieji Lietuvos prekybos keliai. Vytautas sustiprines savo politiką Rytų kraštuose, visas pajėgas įtem-

pė, kad užviešpatauti visą Nemuną ir jo žiotį Baltikos ju-roj. Tikslui atsiekti jis įstatė 1412 m. ant Nemuno kranto tvirtas pilis Velioną ir Vildni. (Cod. ep. Vit. N. 494). Tas pi-lis apstatė tvirta kariuomene ir su įžymiais karo vadais Min-gaila ir Kareika. Sustiprines savo pozicijas rengėsi pulti kryžiuokus, kad atgauti netik Nemuno žiotį, bet ir žygiuoti rengėsi iki pat Karaliaučiai. (Cod. ep. Vit. N. 494; Scrip. Rer. Prus. III, 330). Kryžiuo-čiai sužinoję tuos Vytauto plan-us pakėlė triukšmą ir išsiuntė-nėjo raštus į visus Europos val-dovus, kad Vytautas su stab-meldžiais, žemaičiais, tatoriais ir rusais ketina terioti Prūsų žemes ir jog tai esąs didelis pavojus visai krikščionijai. Mat, prūsai visus savo, kad ir nuožiausius, žygius pamatuo-davo krikščionijos obalsiais. Kryžiuočiai grąsindami reika-lavo Vytauto suardyti Velionos ir Vildinės pilis. Vytautas kry-žiuočių grąšinimų neišsigando ir jis atsakė Didž. Kryžiuočių Magistrui: „Magistrai tu žinai gerai, jog prievartos niekas ant manęs negali turėti; kada tu mane grąšini aš į tai visai go-mės nekrepiau ir niekas negali manęs priversti. Jus norite nuo manęs mano tėvų žemes pavergti kaip tai Velioną už kurią aš savo galvą guldau.“

„Prūsai jog tai mano protė-vių žemė ir aš turiu teisės-jos reikalauti iki pat jūrų, yra tai mano tėvų palikimas. Klausiu tavęs māršalkai, kame jusų kryžiuočių yra tėvų protėvių žemė? Jei norite su manim ka-riauti aš esu pasiryžęs“. (Cod. ep. Vit. N. 529, p. 256-257). Kitame rašte Vytautas įsirdes ant kryžiuočių pareiškė: „Aš jus iki Karaliaučius nuvyšiu ir ten Jūrės visus išskandinsiu“. (Cod. ep. Vit. N. 410). Kilu-siems tiems ginčams tarp Vy-tauto ir kryžiuočių spręsti bu-vo paskirtas Romos Imperato-rius Sigizmundas superarbitras Makra. Superarbitras atvykęs ir ištyręs Nemuno ir Klaipėdos kraštus išsprendė, jog Veliona, Nemunas su Klaipėda yra žema-ičių krašte. (Cod. ep. Vit. N. 543-545, p. 362.). Superar-bitro sprendimas nepatiko kry-žiuočiam ir todėl jie pakėlė di-džiausį triukšmą. Galutinai Vy-tautas nenorėdamas kariauti su kryžiuočiais išsprendė tai-kos suvažiavime. Mėnuozoj 1422 metais ir ten buvo nustatyti rubežiai tarp Lietuvos ir Prūsų. Sulygt ta sutartimi Lietu-vos rubežiai buvo nustatyti iki iplaukos šventosios į Nemuną ir nuo šventosios apie tris my-lės iš dešinės Nemuno pusės iki jūrų llo priskirtas kryžiuo-čiams. (Raszynski, Cod. dip. Lit. p. 225, Bunge B. 4, N. 2637).

Vytautas Lietuvos pirklių teises kiek galėdamas gindavo. Kada kryžiuočiai 1414 metais lietuvių pirklių prekes Danice konfiskavo tada Vytautas griežtai reikalavo paimtas pre-kes ir padarytus nuostolius grąžinti. Didysis Magistras į tą Vytauto reikalavimą atsa-kė, jog Vytautas esąs dar jiems skolingas 1,000 grivinių. (Cod. ep. Vit. N. 575 p. 279-280). Tuo atsakymu Vytautas įsiseidė ir pagrasino kryžiuo-čiams; tada Didysis Magistras atsisprase Vytauto ir jo reika-lavimus išpildė. (Cod. ep. N. 574, p. 281).

Vytautas Didysis savo gud-ria politika išplėtė Lietuvos prekybos kelius. Nemunu ir Dauguvą į Europos Vakarus ir per Pskovą, Polocką, Didįjį Novogrodą, Smolenską ir Dnieprą ir Bugų upėmis į Ru-sijos kraštus visur garantuo-damas lietuvių pirklių laisvę ir gindamas jų teises.

Vytauto laikais Lietuvos pre-kyba pergyveno aukso laikus.

ATĖJO „Kultūros“ No. 8. Galima gauti „Naujieno-se“. Kaina 45 centai.

KORESPONDENCIJOS

Kenosha, Wis.

Mirė Frank Zakarevičius

Spalių 12 d. mirė SLA. 212 kuopos narys Pranas Zakarevičius. Jis buvo 38 metų amžiaus. Kunas pašarvotas randasi pas Thos. Hansen and Sons Co., 6019—7th Ave.

Laidotuvis įvyks šeštadienį, spalį 25 d., 10 val. ryto. Kunas bus išlydėtas iš Hansono įstaigos į miesto kareivių kapines, kurios randasi prie 7-th Ave.

Kiek teko patirti, laidotuvis bus su kareiviškais apeigomis. Kaip buvusiam kareiviui paskutinį patarnavimą suteiks jam irgi kareiviai.

Pranas Zakarevičius paėjo iš Pumpėnų miesto, Panevėžio apskr. Velionis paliko moterį ir du vaikučius, o Lietuvoj tėvus, du brolius ir dvi seseris. —Nuliudęs draugas.

Irons, Mich.

Iš ukininkų gyvenimo

Nors čia yra daug lietuvių ukininkų, bet laikraščiuose apie uos nieko nėra rašoma. Mat, žieni laiko neturi parašyti, o čiti tingi, —taip ir prabėga laisvas tyloj.

Rugpjūčio 24 d. čia susitvėrė klubas, kuris bus žinomas kaip Lietuvių Draugiškas Klubas. Klubo tikslas yra toks: pagelbėti nelaimės ištiktam nariui; suteikti nariui pinigiską paramą, jei bus rasta, kad tai eikalinga padaryti.

Klubas narių jau turi apie 60. Nariais priimami nuo 15 iki 60 metų amžiaus. Įstojimas pagal metus. Mėnesiniai nokesniai lygūs visiems, —25 centai per mėnesį.

Spalių 18 d. Klubas surengė okius. Nors diena pasitvėrė alta ir oras buvo netikęs, vieok publikos susirinko iki usantro šimto. Atsivėlgiant mūsų kolonijai, tai tikrai didelis skaičius. Klubas ateityra nutaręs rengti vakarus su rogamais.

Turp pasakyti, kad ukininkai čia gana gražiai gyvena. Jie turi puikių gyvulių ir namų, reikalingų prie žemėsio. Šios lietuvių kolonijos turėju buvo Antanas Kiedis, uris čia apsigyveno prieš 24

Mrs. Wilbur E. Fribley

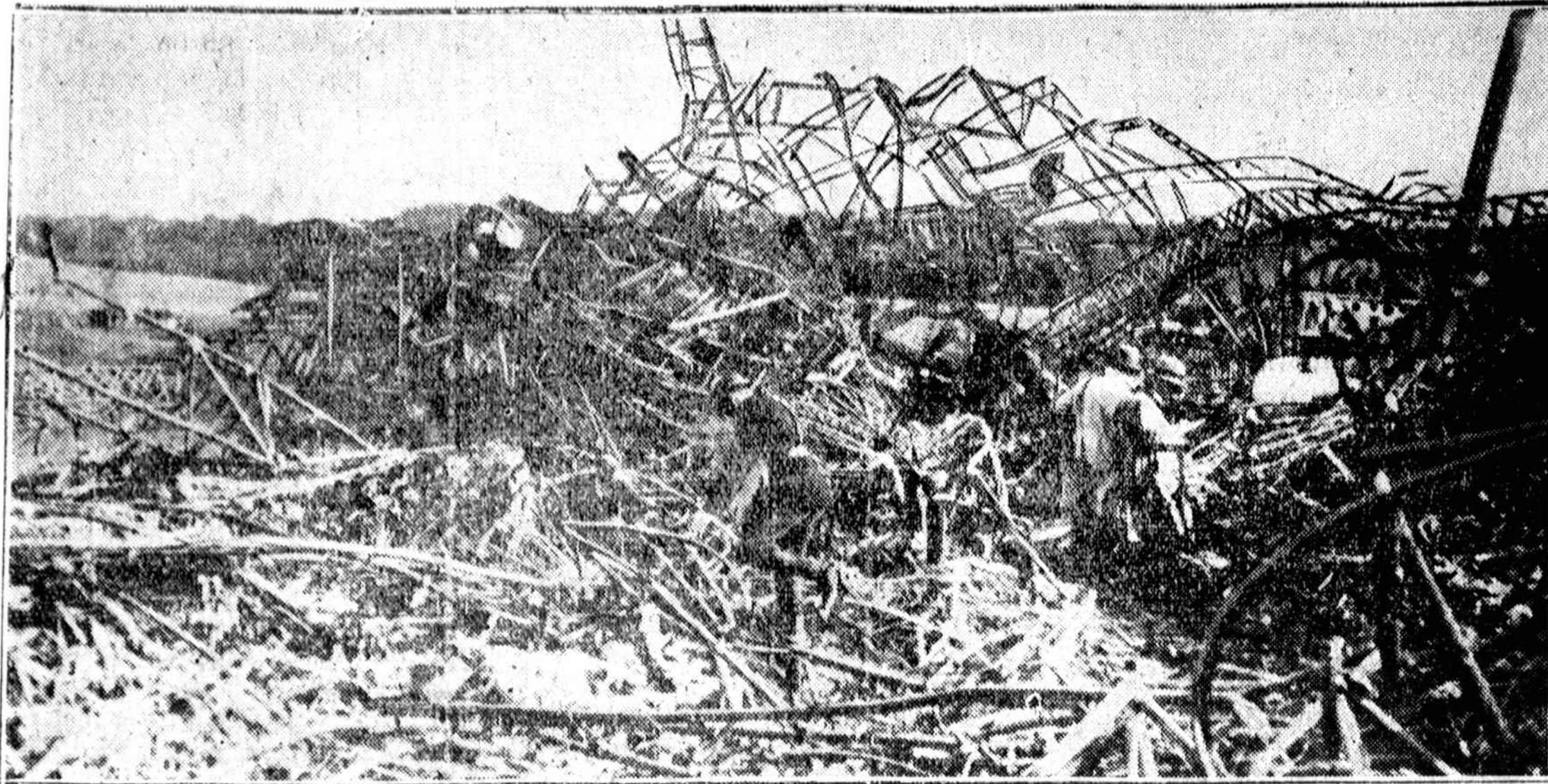
Garsi Namų Ekonomijos Lektorė

sako: „Jūs susidomėsite kaip daug mažiausiu pinigų imia išlaikyti šeimyną, padėję ir namus apginti su žemėsio, kada jūs vartojate American Family Flakes“. Taip tyra, —jei niekad nepermatu spaudos ir nesidomima sūlyti net plomasių kojų—užtikio jums rankas kaip puikius maistinius maisto! 3 didelį dydį, pakeičia. Pasi padaryti.

SIUSKIT PER
NAUJIENAS
PINIGUS LIETUVON

To prašo Lietuvos žmonės ir
taip pataria Lietuvos bankai

(Atlantic and Pacific Photo)

Pirma Amerika pasiekusi originali britų dirizablio R-101 nelaimės fotografija. — Atvaizdas parodo anglų ir francūzų eksperimentus, tyrinėjantius anglų orlaivio R-101 lauzus. Orlaivio katastrofa, kurioj žuvo 48 žmonės, atsitiko netoli nuo Beauvais Francijoje, šių metų spalį 5 dieną.

metų. Dabar lietuvių ukininkų Irons apeliokėj priskaito ma iki 300. Ukininkai užsima daugiausiai pienininkyste ir gyvulių auginimu.

Praėjusį vasara ukininkams buvo nekokia. Sausra išdegino žolę. Todėl mažai pašaro buvo suimta. Jo trukumas jau ir dabar pasireiškia. Visi dejuoja, kad mažai pašaro teturi. Pirkti pašaras labai brangiai kainuoja, o tuo tarpu gyvuliai visai pigūs, —vos pusę tegalima gauti to, ką pernai mokėjo. Už karves bučiai moka tik po 20, o už metinius jaučius po \$30.

Vėlybos buivės ukininkams neužsimokėjo nei kasti, —jos labai mažos teuzderėjo. Ukininkai jau pradeda bėdauti, kad nem bus sunkūs laikai. —neturės pinigų nei mokesniam apmokėti. —Kiaunės Dukė.

Toronto, Kanada

Vagystė.—Vytauto apvaikščiojimas

Spalių 19 d. 668 Queen tapo apkraustytas lietuvis. Jis iš banko išsiėmė 600 dolerių, kad apmokėti draugui už restoraną. Pinigus padėjo į bakšą ir užrakino. Matomai, kažkas apie tai suodė ir iš bakso pasiėmė pinigus. Buvo pašaukta policija, kuri padarė kratą, tačiau pinigų niekur nesurado.

Spalių 26 d. torontiečiai rengia Vytauto Didžiojo 500 metų mirties paminėjimą. Programas bus sekamas:

1. „Vytautas pančiuose“ (trijų veiksmų istorinė drama)
 2. Deklamacijos, dainos ir tt.
- Kaip matote, parengimas bus gana idomus. Todėl visi Toronto lietuviai pasirupinkite jame būti. Tikrai turėsite daug malonumo.—J. S.

Fort Whyte, Kanada

Kazio Trinkos „patriotizmas“

Mūsų kaimynas Kazys Trinkas „Keleivio“ No. 35 parašė korespondenciją iš Winnipeg. Korespondencijai davė antgalį „Mūsų patriotizmas“. Gira jis kažkokią Mrs. Findlay kaip tautiškai susipratusių moterį. Aprašo josios biografiją. Sako, kad Mrs. Findlay į Kanadą atvažiavusi dar maža budama, tačiau pasilikusi su lietuviu. Dabar ji auginanti dvi mergites, kurios gražiai lietuviškai kalbančios. Už tai Trinkas pina tai moteriai liaurų vainiką.

Visi tai gerai. Tik bloga yra tai, kad p. Trinkas norėdamas vieną asmenį išaukštinti pradeda peizoti kitus. Jis sako, jog dažnai pasitaiko, kad neseniai iš Lietuvos atvažiavusių lietuvių vaikai nemoka lietuviškai kalbėti. Tai, žinoma, yra didžiausias absurdas. Tie

lietuviai kitaip juk ir nekalba, kaip tik lietuviškai, tai kaip gi jų vaikai nemokės lietuviškai! O kad vaikai pradeda kalbėti angliškai, kuomet lanko mokyklą, tai dėlai to reikia tik pasidžiaugti. Tai reiškia, jog lietuvių vaikai yra gabūs ir greit išmoksta svetimą kalbą.

Mums, kurie gerai pažįstame p. Trinką, tiesiog juokai ima skaitant jo raštus apie patriotizmą. Butų gerai, kad tas ponas kartą ant visados laikytų kokio nors vieno nusistatymo, o nešokinėtų iš vienos pusės į kitą. Kalbėsime faktais.

1926-27 m. p. Trinką gyveno Winnipege ir dirbo vienoj bučernėj-skerydyklėj, kur bosu buvo Findlay, tos išgarbintos moters vyras. Findlay, kaip bosas, buvęs gana šlukštus ir nesigailėjęs „sanvičių“. To negalėdamas pakęsti, Trinkas metė darbą ir persikėlė į Fort Whyte, kur pradėjo dirbti cemento fabrike. Gavęs tą darbą, Trinkas tiesiog šlykščiai šmeižė ponus Findlay. Ir nuo to laiko, kiek mums yra žinoma, jis nei karto jų neaplinkė. O tai reiškia, kad jis nėra girdėjęs per paskutinius kelis metus, kaip jų vaikai kalba lietuviškai.

Šiaip apie Mrs. Findlay mes nieko negalime pasakyti, —nei gero, nei blogo. Su ja į artimesnę pažintį mums neteko suėiti. O iš paviršiaus jinai atrodo taip, kaip ir kitos lietuvių moterėlis, kurios Kanadoj seniai jau gyvena. Bet tai tiek to.

Pažiūrėkime, kodel Trinkas permainė savo „frontą“ ir pradėjo girti tuos, kuriuos vakar dar visai paminėjo. Tai labai paprastas dalykas. Mat, kiek žinoma, žiemai cemento fabrikas užsidarys. Remonto, kaip kitais metais, nebus daroma. O tai reiškia, kad didelis „patriotas“ Trinkas neteks darbo. Reikia tad sutvirtinti savo pozicijas ir pasigerinti tam, kas gali būti naudingas.

O naudingas gali būti p. Findlay, nes jis gali suteikti žiemai darbą. Štai kodel ir pradėta veidmainingai girti jo žmona. Tai tiesiog šlykštus, ar ne?

Butų galima tylėti, jei p. Trinkas savo asmeniškiesiems tik-

lams nenaudotų spaudą. Well, savo marškiniai visuomet labiau rupi. Bet jis galėjo vyriškai nueiti pas ponus Findlay ir atsiprašyti bei prisipažinti prie klaidos. Tasyk butų buvę daug sveikiau. Dabar net Mrs. Findlay juokiasi ir sako, kad ji suprantanti p. Trinkos veidmainiškumą.

Kadangi p. Trinkas ėmė skaityti lekcijas kitiems Kanados lietuviams apie „patriotiškumą“ ir kitus dalykus, o priegtam juos dar ir šmeižti, tai mes norime nutraukti nuo jo veido kaukę,—tegul žmonės mato, kas jis per vienas yra.

Kartas nuo karto p. Trinkas mėgsta pulti religinius fanatikus. Apie tai jis ir parašo. Bet kada reikalas yra, tai jis tuos religinius fanatikus nesidrovi ir į padangę kelti. Be to, jis, rodosi, ir pats priklauso lenkų parapijai (tai iš „patriotizmo“!). Kiek žinome, lenkų bažnyčioj jis savo dū vaikus pakrikštijo. Nežiūrint į tai, jis darbininkiškame laikraštyj Toronto lietuvių katalikus,

nors jų jisai nepažįsta. Vadinasi, patį religiniu avinu budamas, jis visgi nesidrovi iš kitų šaipytis.

Na, o koks yra p. Trinkos politinis nusistatymas? Jis dabar kalba apie „mūsų patriotizmą“. O ar čia seniai jis rėkė, kad jokio patriotizmo jis nepripažįstas? Priminsime. Buvo patvarkoma WLDPD-joj konstitucija. Susirinkime Trinką pasistiebdamas šaukė, kad jis jokios tautos nepripažįstas. Winnipegiečiai dar nepamiršo ir tų laikų, kada Trinkas tepė korespondencijas į „Laisvę“. Tada jis pludo visus tuos, kurie į Maskvos dūdą neputė. Žinoma, apie kokį nors patriotizmą jam nei į galvą neateidavo.

Dabar paputė kitas vėjas, ir Trinkas jau didelis „patriotas“. Jis visą svetą mokina ir kritikuoja. Kritikuoja net tuos, kurių visai nepažįsta. Tai jau perdaug. Todėl mes ir norime parodyti jį tikroį šviesoj, kad jis darbininkiškame laikraštyj žmonių neklaidintų.

—Trinkos Kaimynai.

Del alies Old Dutch šrodo kaip smulkus milteliai, bet mikroskopas parodo, kad jis iš tikrųjų susideda iš plokių, plokštų dalelių, liuonų nuo smulčių ir žvirgždu. Tos mažos dalelės pašalina purvą, riebalus ar nevalumus ir nematomas nešvarumus be subraižimo.

Saugus moderniškas budas
lengvesnio valymo ir
Sveikų Svarumo

Kada jūs vartojate Old Dutch, jūs naudojate moderniškiausį, pažangų ir praktišką budą valymo. Jums taipgi patiks Old Dutch, kadangi jis pagelbsti jums atlikti valymą greičiau ir lengviau. Vartokite Old Dutch del valymo sinkų, maudynių, tile, metalinių daiktų, grindų, langų, malevatų sienų ir medžio darbų, puodų, indų ir visokios rūšies virimo sudynų, geležinių peilių, refrigeratorių, žodžiu, del viso namų valymo.

Old Dutch apsaugo jūsų namus su Sveiku Svarumu, kadangi jis pašalina sveikatai pavojingus nevalomus nešvarumus, taipjau kaip ir matomą purvą.

Taupinkite pinigus... pirkit Old Dutch... jis yra ekonomiškas... trupučio ištenka ilgam.

Kalėdoms, Naujiems Metams Pasveikinimus
SU JUSU VARDU IR PAVARDE UŽSISAKYKITE DABAR
Turime didelį, gražų pasirinkimą visokių pasveikinimų: pasveikinimų atei-nančioms šventėms.
Turime brangių ir labai pigių — 12 labai gražių didelių paukuotų pasveikinimų su marga konvetais. su jūsų vardu ir pavarde tik už \$1.75.
ATEIKITE IR PAMATYKITE SAMPELIUS.
Priimame orderius laiškais ir pasiunčiame paštu.
Naujienos
1739 S. Halsted St.
CHICAGO, ILL.

Jūs Esate Kviečiamas vadinti šį banką savo banku

ŠIS bankas — su jo dideliais turtais — gali geriau negu kada pirmiau, patarnauti jums kaip čia, taip ir užsieny.

Čia, šioj patogioj vietoj — jūs rasite tą pačią draugišką dvasią, kuri pirmiau gyvavo — pridėjus dar didesnius turtus, kurie pasidarė per susijungimą.

Kaip ir daugelis jūsų viengėnčių, jūs rasite čia patyrusius, išsilavinusius bankierius, kurie supranta jūsų reikalus ir kurie nori pagelbėti jums. Leiskite jiems pagelbėti jums su jūsų taupimais, pagelbėti visuose bankiniuose reikaluose, kurie tik jums bus reikalingi.

Mūsų 5,000 užsienio korespondentų padaro galimū jums atlikti biznio reikalus bile kurioj dalyj pasaulio.

FOREMAN-STATE NATIONAL BANK
FOREMAN-STATE TRUST AND SAVINGS BANK
33 North La Salle Street
Turtas Viršija 200 Milionų Dolerių

VYNUOGIŲ SUNKA DEL NAMŲ YRA LEGALĖ

PILNA APSAUGA UŽTIKRINTA

Californijos Vynuogių Augintojai tapo Valdžios užtikrinti, kad nebus autorizuoto Federalinio kliudimo vartotojams, kurie nori nusipirkti vynuogių (greipsų) pasigaminimui vaisių sunkos išimtinam suvartojimui savo namuose.

VALDŽIA NEKLIUDYS

Dabar yra geriausias laikas pirkti sultingas vynuoges. Pasitarkite su šviežių vaisių pardavėjais, arba pirkite tiesiai iš ledaunių vagonų vietos gelžinkelio yarduose.

PIRKIT SULTINGASIAS VYNUOGES
DABAR SULIG VALDŽIOS
KONTROLES PLENU

California Grape Control Board, Ltd.
San Francisco, California

85% of the entire California grape production is being marketed this year by agencies co-operating with the California Grape Control Board, Ltd.

These agencies are:

CALIFORNIA FRUIT EXCHANGE
CALIFORNIA VINEYARDISTS ASSOCIATION
SAN JOAQUIN GROWER-SHIPPER ASSOCIATION

DANTYS TURITI KTI

Nėra jokio smagumo nešioti dantis, kurie nepritinka. Jie neleidžia tinkamai sukramtyti maistą, kas pagimdo daugelį vidurių pakrikimų. Jūs galite jaustis smagus ir dirbtinius dantis nešiodamas. Leiskite man išgaminuoti jūsų burną ir parodyti kaip lengva tai padaryti.

Gera pritaikinti dantys tik nuo **\$12**
Traukimas be skausmo, su gasu ar **\$1**
lokalium apmarinimu
Importuota iš Vokietijos medžiaga Hecolite, naturalės ružavos spalvos, labai lengva, nuo **\$40**

AUKSINĖS CROWNS NUO **\$5**
ENAMELIO PRIPILDYMAI NUO **\$1**
SIDABRO PRIPILDYMAI NUO **\$1**

EGZAMINACIJA DYKAI

DR. BAUMGARTNER Dentistas
6359 S. Halsted St., šiaurietinis kamp. 64 g.
Valandos: nuo 9 v. r. iki 9 v. v. Tel. ENGLEWOOD 7020

NAUJENOS

The Lithuanian Daily News
Published Daily Except Sunday by
The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 South Halsted Street
Telephone Roosevelt 8500

Editor P. GRIGAITIS

Subscription Rates:
\$8.00 per year in Canada
\$7.00 per year outside of Chicago
\$8.00 per year in Chicago
5c per copy

Entered as Second Class Matter
March 7th, 1914, at the Post Office
of Chicago, Ill., under the act of
March 3rd 1879.

Naujienos eina kasdien, išskyrus
sekmadienius. Leidžia "Naujienų"
Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chi-
cago, Ill. Telefonas Roosevelt 8500.

Užsakymo kaina:	
Chicagoje — pašto:	
Metams	\$8.00
Pusmeti	4.00
Trima mėnesiams	2.00
Vienam mėnesiui	1.50
Chicagoje per išnešiotojus:	
Vienam mėnesiui	3c
Savaitai	18c
Mėnesiui	75c
Suvienuose Valstijose, ne Chicagoje, pašto:	
Metams	\$7.00
Pusmeti	3.50
Trima mėnesiams	1.75
Vienam mėnesiui	1.25
Lietuvon ir kitur užsieniuose (Atpaiginta)	
Metams	\$8.00
Pusmeti	4.00
Trima mėnesiams	2.00
Piguus reikia siųsti pašto Money	
Orderiu kartu su užsakymu.	

PIRMAS SVEIKAS PATARIMAS

Federalinės farmų tarybos pirmininkas, p. Legge, siūlo, kad valdžia naudotų bedarbių maitinimui kviečių perdirbimo, kuris yra minėtosios tarybos rankose. Tai yra pirmas praktiškas sumanymas bedarbių pagalbos reikale, koks iki šiol buvo girdėtas iš valdžios pusės.

Pono Legge planas galėtų, iš tiesų, daug prisidėti prie bedarbių vargo sumažinimo. Farmų taryba yra supirkusi milijonus bušelių kviečių, tikslu palaikyti pastovias kviečių kainas rinkoje. Tų kviečių ji neturi kur dėti, nes jeigu jie būtų paleisti rinkon, tai būtų sunaikintas tikslas, kuriam farmų taryba suvarotojo kongreso paskirtas sumas pinigų. Jai nebėla nieko kito, kaip tuos kviečius laikyti aruoduose ir laukti, kol jie supus arba kol juos pelės, suės. Suprantamas dalykas, kad būtų šimtą kartų išmintingiau maitinti jais bedarbius.

Bet geras šis sumanymas yra tikrai dėl to, kad valdžia iki šiol nieko geresnio nėra sugalvojusi. Duoti dovanai maistą bedarbiams tai kaip tik yra tas, ką su pasipiktinimu Amerikos valdžia ir kapitalistinė spauda vadina "doles". Daug padoresnis būdas bedarbiams padėti būtų apdrauda nuo nedarbo. Apdraustas nuo nedarbo žmogus imtų paramą iš apdraudos fondo lygiai taip, kaip, sakysime, kad apsidraudęs nuo ugnies namo savininkas paima "ugniapinigių" kuomet jo namas sudega. Tame nėra jokio pažeminimo, jokios "ahnužnos", jokios labdarybės.

Iki šitokio teisingo budo rupintis bedarbiais Amerika tečiaus dar nėra "pribrendusi", nes net ir darbininkų vadai priešinas apdraudai nuo nedarbo. Taigi valdžia turėtų bent labdarybės keliu stengtis sumažinti bedarbių vargą.

PANAŠU Į BAUDŽIAVĄ

Rusijos sovietų valdžia išleido naujus griežtus įstatymus darbui tvarkyti. Svarbiausias patvarkymas yra tas, kad per ateinančius dvejus metus darbininkams užginama keltis iš vienos darbo vietos į kitą. Darbininkas, kuris meta darbą savo fabrike, nebus užregistruojamas darbo biure ir negalės gauti kito darbo.

Tai yra visai panašu į baudžiąvą. Baudžiauninkai kitąsyk buvo, taip sakant, pririšti prie žemės (rusiškai jie todel ir vadinasi "kriepostnyje" — pridrutinti, pririšti). Ukininkas baudžiaivos laikais neturėjo teisės savo noru pasitraukti nuo žemės sklypo, kuriame jisai buvo gimęs. Kada budavo parduodamas dvaras, tai budavo kartu parduodami ir žmonės, kurie tą žemę dirbdavo. Dvaro kaina priklausydavo nuo skaičiaus desiatinų žemės ir nuo skaičiaus "dušių", toje žemėje gyvenančių. Jeigu baudžiauninkas iš dvaro pabėgdavo, tai policija jį gaudydavo, kaip valkatą ir piktadarį, kuris "apvogė" savo poną.

Panašią tvarką dabar bolševikai įvedė fabrikų darbininkams. Darbininkai virsta fabrikų baudžiauninkais. Tik vietoje kalėjimo ir rykščių, kuriais budavo baudžiami pabėgusieji nuo dvarininko baudžiauninkai ukininkai, dabar fabrikų darbininkai bus baudžiami už pasišalinimą — badu! Juk darbininkas, kuriam daugias nebus duodama darbo, negaus ir duonos.

Kodel sovietų valdžia padarė tokį nepaprastą patvarkymą? Todėl, kad ji neįstengė sulaukyti darbininkų, nuolatos einančių iš vienos darbavietės į kitą arba iš fabrikų į sodžius. Šią vasarą Maskvos spauda garsiai skųsdavosi, kad darbininkai masėmis bėga ypatingai iš Anglijos kasyklų, taip kad valdžiai tenka ieškoti angliakasių po visą šalį ir net iš užsienių juos traukti. Matyt, kad ir kitose pramonės šakose dėjos panašiai, jeigu dabar Stalinas ryžosi visai darbininkų klasei išleisti šiuos žiaurius įstatymus.

Bet jeigu Rusijoje, tenka šitokiomis griežtomis priemonėmis "rišti" darbininkus prie fabrikų, tai aišku, kokią "gerovę" tie darbininkai turi. Šis vienas faktas sumušia į skivitys visas bolševikų pasakas apie darbininkų "rojų" Stalino despotijoje.

Dabar kiekvienas protąjauš žmogus gali suprasti, kokią "socializmą" stengia Rusijoje bolševikai. Tikrasis

socializmas reiškia darbo pailiosavimą, o bolševikiškas "socializmas", kaip matome, atvedė darbininkus į baudžiąvą.

KAD AMATAS, TAI REIKIA IR UNIJOS

Union Theological seminarijos profesorius Harry Ward ragina Amerikos dvasiškius organizuotis į uni-ją ir dėtis prie Amerikos Darbo Federacijos.

Jo mintyje yra logikos. Kunigavimas, galų gale, yra tam tikras amatas, ir jeigu į unijas dedasi gatvių šlavininkai, ofisų klerikai, kriaučiai, karpenteriai ir kitoki amatininkai, tai kodel negalėtų savo uni-ją suorganizuoti ir "sielų ganytojai"?

Beje, jeigu į Darbo Federaciją įstotų kunigų uni-ją, tai Federacijai nereikėtų kvieisti pašalinius dvasiškius poteriams kalbėti konvencijose.

A. Kuprešis

Darbo Beieškant

KELIONĖ PO AMERIKA

Farmų pusininkai

Rašau iš Los Angeles, Cal. Atvykau į čia spalį 8 d. Kadangi apie šį miestą beveik nieko nežinau, tai nieko apie jį ir nerašysiu. Šį kartą rašysiu apie North Dakotos farmų darbus ir savo kelionę į "auksinę" Kaliforniją. Šiomet tiesiog negalima užteiti tokios vietos, kur darbo žmonės nedejuotų. Dejuoja visi, — ir biznieriiai, o farmeriai, ir paprasti darbininkai. Pirmą aš manydavau, kad South ir North Dakotų farmeriai yra turtingi. Bet mano suklusta. Labai retai tegalima užteiti farmerį, kuris turėtų savo farmą. Didelę jų daugumą dirba farmas ant pusės. Farmos gi priklauso bankams arba realiestatininkams. Rudenį, kai grūdus iškulia, farmeris turi atsiskaityti: pusę derliaus atiduoti bankui. Jei metai pasi-taiko neblogi, tai dar pusę bėdos. Savo dalį pardavęs, farmeris bent gali darbininkams algas išmokėti ir šį tą sau nusipirkti. Apie kokius nors didelius pelnus, žinoma, nėra jokios kalbos.

Nors skurdas, bet badas kėsti nereikia. Turiu pasakyti, jog daugelis farmerių tikrai skursta. Rudenį jie negali net apsimokėti, negali savo darbininkams atly-ginti. Reikia, iš miesto atva-žiavęs dabartininkas per vasarą dažnai pas farmerį išdirba, o atlyginimo negauna. Taip pasi-taiko gana dažnai.

Atėina ruduo, — reikia su bankininku atsiskaityti. Jis nei piršto nepajudinęs gaus pusę farmerio užaugintų javų. Vadinasi, ir darbininkui bloga ir farmeriui bloga. Nenuken-čia tik bankininkas: savo dalį jis visuomet gauna.

Tokių atsitikimų šią vasarą labai daug pasitaikė. Farmeris dažniausia pasilieka vietoj gyventi. Nepasisekė vieni me-tai, tai gal pasiseks kiti, gal-voja jis sau. Ir reikia pasakyti, jog geras ar blogais me-tais pusininkas visgi gali vers-tis. Jeigu nieko ir nepelno, tai pavalgyti visuomet turi.

Nei farmos, nei pinigų

Visai kitoks reikalas yra su tais, kurie turi užpirkti farmas. Jie paprastai perka ant išmokė-jimo. Juo tolyn, tuo išsimokė-tį darosi sunkiau. Na, pavargsta žmogelis kiek laiko ir turi su savo farma persikirti. To-kiam atveju jis praranda vi-sus įmokėtus pinigus. Kur tik nepasisekė, visur matosi didė-lės iškabos, kad tokios ir to-kios farmos per "okšen sell" parsiduoda gyvuliai arba pa-dargai.

Bankai farmas parduoda, o paskui atima atgal, jei pirkė-jai nebėgali išsimokėti. Per paskutinius kelis metus farmos buvo bent po kelis kartus par-duotos ir vėl atimtos atgal. Vi-so to priežastis yra ta, kad farmeris viską turi nepapras-tai pigiai parduoti. Pavyzdžiui,

už kviečių bušelį jis gauna 50 centų. Kviečių bušelio iškuli-mas kainuoja nuo 7 iki 9 cen-tų, o nuvežimas į elevatorius trys centai ir daugiau. O kur mašinų iškaskiai, gazolinas, traktoriai ir kiti galai? Iš žemės akierio vidutiniskaj gau-nama apie 20 bušelių kviečių. Darbininkams šiais metais mo-kėjo \$50 į mėnesį.

Su kitais produktais irgi tas pat. Už kiaušinių tuziną far-meriui moka vos 14 centų. O darbo prie vištų yra pusėtinai daug. Reikia nemažai žinoti-mo ir patyrimo. Jei nežinosi, kaip vištas prižiūrėti, tai iš jų labai mažai naudos tebus.

Bendrai visgi turiu pasakyti, jog ir smulkieji farmeriai gy-vena geriau, negu miestų dar-bininkai. Geriau tuo atvilgiu, jog dabartiniais nedarbo lai-kais jie yra užtikrinti, kad kęsti badą nereikės.

Perkame automobilį

North Dakotą apleidau rug-piucio 23 d. Į antrą dieną pasie-kiau Abardeen, S. Dakotą. Su draugu pradėjome vaikščio-ti po miestą. Mudviem atėjo į galvą mintis pirkti "second hand" automobilį ir važiuoti į Kaliforniją. Taip ir padarėme. Automobilį pirkome iš žmo-gaus, kurį ką tik buvo atva-žiavęs iš Detroito. Kiek pasi-lėme, už tiek ir atidavė.

Sutampame savo mašiną, į-sipylėme gazoliną, akejaus ir pasileidome 12-tu keliu. Kelias žvyru išpiltas, bet gana lygus ir tinka automobiliu važiuoti. Džiaugėmės, kad labai pigiai pirkome automobilį. Jis dirba gerai, vietoj per valandą net iki 55 mylių įspaudėme.

Važiavimo

Mano draugas yra amerikie-tis ir apie automobilius turi neblogą supratimą. Kadangi ke-lionė pusėtinai tolima, tai drau-gas ir sako, jog ir aš privalas išmokyti "draivinti". Ir jis pra-dėjo mane mokyti tos gudry-bės. Kiek pavaziavę, pasukome kitu keliu į Pierre, S. D. At-vykome į tą miestą šeštą sau-valandą vakaro, viso padarę 190 mylių. Mieste nei stote nesu-stojome, o tiesiai nutraukėme į Rapid City. Čia vėl prisid-dėjo 180 mylių. Kelias buvo gana prastas, tad pasiekėme miestą tik 2:30 val. ryto. Čia užkandome ir truputį pasilė-jome, o 4 val. jau ir vėl trau-kėme 19-tu keliu į Wyoming valstiją. Apie dešimtą mylių pavaziavus pradėjo smarkiai lyti, o paskui ir snigti. Kelias pasidarė labai slidus. Tiesiog važiuoti nebuvo galima. Pri-versti buvome grįžti į Rapid City ir iš ten važiuoti link Sturgis, S. D.

Pasukome į Lusk, Wyo. Nors kelias ištiesas ne per pa-čius kalnus, bet pusėtinai ten-ka pasikankyti, kadangi keliai yra pusėtinai siausi ir apie kalnus vyniojasi, kaip gyvatės, — tai žemyn nusileidami, tai kildami aukštyn trejetą ar ketvertą tukstančių pėdų. Rei-kia būti labai atsargiam. Prie-

šingame atsitikime numarmėsi į pakalnę ir nei kaulų tavo nie-kas nebesurinks.

Klumpynė

Į Luską pribuvome laimingai rugp. 25 d., 4 val. po pietų. Prie progos turiau pažymėti, kad miestais mes kuo mažiau-siai tesidomėjome. Ir tai del-tos paprastos priežasties, kad jokio darbo ten nesitikėjome gauti. Prie miestų daugiausia randasi kasyklos, kuo dabarti-niu laiku darbai irgi pusėtinai blogai eina. Tada patyrėme iš žmonių, su kuriais teko kiek plačiau pasikalbėti. Jie visi nu-siskundė, kad siaučia nedarbas, kad laikai labai blogi. Nieko nelaukdami iš Lusk patraukė-me link Denverio.

Pavaziavę apie porą dešėtų mylių įvažiavome į tokį pur-vyną, kad nei pasijudinti dau-giau nebegalėjome. Noromis nenoromis priversti buvome nakvoti automobilių iki ryto meto. Kai išaušo, tai pasirodė, jog ne mes vieni nakvojome: kaip toli akys matė, visur sto-vėjo automobiliai. Ir ne tik stovėjo, ale kai kurie buvo net rave atsigule. Kiti gi vėl sker-saj keliu pastatyti. Kai gero-kai praušo, tai tuoj pradėjo-me dirbti, vieni kitiems pagel-bėti. Kelias jau buvo pusėtinai sukietyjęs. Pirmiausiai reikėjo ištraukti automobilius iš ravy. Reikėjo taip pat nuvalyti au-tomobilių ratus, kurie buvo ne-įmanomai aplipę purvu. Kai kurie net ratus turėjo numau-ti, kad purvą nuvalyti.

Ieškome darbo

Tuo papliurusiu keliu teko stumtis apie 40 mylių, kol pra-

sidėjo kiek geresnis kelias. Nuo Scotts Bluff kelias pasi-darė visai įmanomas, vietomis net cementinis. Štai ir pasiro-dė Cheyenne, Wyo., o kiek vė-liau Greeley. Čia sustojome ir pradėjome ieškoti darbo. Miestas labai puikiai atrodė. Randasi jis tarp akmeninių kalnų, kurių viršunės šėbesis siekia. Gatvės papuoštos me-džiais. Aplinkui, tarpekalniu-se, visur derlinga žemė. Auga cukriniai runkeliai, bulvės, pu-pos ir visokios daržovės. Paty-rėme, kad čia greitai laiku už-eina sienapiūtė, — vadinasi, prasideda laukų valymas ir cukraus dirbimas. Ant ryto-jaus einame į cukraus dirbtu-vę. Susiradę formaną, prašome darbo. Formanų paaiškina, kad gal už keturių dienų pra-sidės darbai. Dabar tik veža naujas mašinas ir jas stato į vietas. Ką darysi, reikia lau-kti. Mes norime tik, kad jis už-tikrintų, jog mes čia tikrai gausime darbo. Formanas at-sako, kad tokio užtikrinimo jis duoti negalės, ir siūnčia pas "didįjį bosą". Tasai atsako mums duoti darbo, kadangi mes esame iš kito miesto at-vykę. Esą jis turis pakanka-mai ir vietinių darbininkų, ku-rie jau visi metai kaip laukia to darbo. Girdi, ką kurie jų jau pusbadiu gyvena. Jis pa-taria važiuoti į mažesnius miestelius, kur esanti geresnė proga darbas gauti. Patarimą priimame. Apvažiavome visus toj aplinkėj esančius mieste-lius, bet visur girdėjome vie-nodą atsakymą: darbo nėra. Visur daugiau žmonių nei dar-bų.

(Bus daugiau)

E. T. A. Hoffman

Vertė J. Pronskus

Velnio Elikšyras

(Tęsinys)

Nežiurint, kaip kunigaikštis stengėsi mane atžymėti, kaip stengiasis patraukti į save ku-nigaikštienės dėmesį, ji vis pasiliko šalta ir užsidarusi.

Taip mano artumas rodėsi ją ypatingai neramino, ir tik su dideliu vargu galėjo ji save priversti man kaip ir kitiems primesti porą širdingų žodžių.

Tarpe ją apsupančių ponių trūchiau daugiau laimės. Man išvaizda, rodėsi, buvo padariusi gero įspūdžio, o dažnai jų tarpe besisukindamas greitai pajėgiau įsprasti to stebėtiną išaukėjimo manerę, vadinamą galanterija, kuri yra ne kas ki-ta, kaip tik paviršutinis kuno lankstumas, stengiantis visur, kur einama ar stovima, prisi-taikinti ir visa tai pritaikinti savo kalbai ir bendravimui. Tai yra ypatingas gabumas reikšmingais žodžiais pliaukšti apie nieką ir tokiu būdu mo-terims sudaryti tam tikro sma-gumo, del kurio, kaip jis susi-darė, jos pačios nemoka sau atsikaitomybės duoti. Kad ta aukštesnioji ir ypatingoji ga-lanterija nėra pasiekama vien tuščiomis šypsenomis, išėina iš aukščiausių pasakyto, kiek tuose įdomiuose pliauskaluose, kurie skamba lyg gimnas į tą, kuriai meldžiamasi, randasi pajėgos visiškai įeiti į jų vidų, taip kad joms pradėtų aiškėti jų pačių savybės ir jos su pamė-gimu galėtų atsivaizduoti savo aš refleksė. —

Kas bepažintų dabar many vianuolį! — Vienintelė man pavojinga vieta pasiliko dar gal bnt bažnyčia, kur man bu-vo sunku išvengti anų vienuo-lyno meldimosi būdų, kurie pa-sižymi ypatingu ritmu, ypa-

kaip jis gerai žinojo, pradžioj sudariau opoziciją ir mano at-viri išsireikšimai, padarė į dra-siją tiesą mylinčių kunigaikštį įspūdžio, vienu metu ištrėmė lauk nekenčiamąjį faro losimą.

Kunigaikščio dvaro gydytojas pasakoja Medardui senus atsi-tikimus ir žmogūdytes šiame dvare visai panašius į tuos, ko-kius Medardas pats yra pada-ręs seniau barono dvare. Pra-deda aiškėti Medardo giminės kraujo ryšiai

Dačjo ligi to, kad mudu daž-nai susiedavova ir greit įsi-kalbėjova apie mokslą ir me-ną, arba apie patį prieš mus besirutuliojantį gyvenimą. Na-mų gydytojas gerbė kunigaikš-tienę lygiai aukštai kaip ir aš, ir tikrino, kad tik ji esanti, kuri pašalinanti kai kuriuos kunigaikščio be skonio daro-mus žygius, ir tą ypatingą nuobodumą, kuris jį, įstrigusį paviršutiniume, šian bei ten mėtās, nubaidanti, duoda dažnai jam pačiam nepastebi-mai į rankas koki nors ne-kenksmingą žaismą. Aš nepraleidau progos nusiskusti, jog aš, pats nemokėdamas ištirti priežasties, savo apsilankymu, matyt, suteikiau kunigaikštie-nei nesmagumo. Namų gydy-tojas bematant atsistojo, ir, kadangi buvova jo kambury, paėmęs iš savo rasmoojo stalo atnešė mažą miniatiurinį pa-veikslėlį, sakdamas man jį gerai įžiūrėti. Aš pažūrėjau ir nemažai nustebau, to žmo-gaus, kurį paveikslėlis vaizda-vu, bružuose visiškai pažinę savo veidą. Reikėjo dar pakeis-ti frizūrą ir apdarus, kurie ro-dė persenusią madą, pridėti mano storas žandinas, Belcam-po kurybos vaisių, ir paveiks-las būtų buvęs tikrai mano. Visa tai nesišėpamas pasakiau gydytojui. "Ir tik tame pana-siume yra visa priežastis, tarė jis: kuri baido kunigaikštienę ir sukelia jo nerimą, kai tik ji arti su Tamsta sueina, nes

Tamstos bruožai jai primena vieną baisingą prietiki, kur dar prieš daugelį metų šiame dvare įvyko. Pirm manęs bu-vusysis namų gydytojas, mi-rės keletą metų atgal, kurio auklėtinis medicinos moksle a-esu, papasakojo man apie š-nuotikį kunigaikščių seimyno ir davė man tą paveikslėlį, ku-riame yra atvaizduotas buvę kitą kartą kunigaikščio favo-ritas Francesco ir kurs, kai Tamsta matė, darbo atžvilgiu yra tikras meno kūriny. Ji yra darbas vieno stebėtinio ne-žinomo dailininko, kur tuome gyveno dvare ir toje tragedi-joj lošė vyriausią rolę. — Žiu-rint į paveikslėlį many "kil-kaz kokie susipynę nuajautima-kuriuos aš veltui stengiaus aiš-kiau persistatyti. —

Tas prietikis, rodėsi, turėję atidengti mano paslaptį, kurio buvau ir aš įpintas, delto tu labiau spyrčiau gydytoją, pa-pasakoti man visa tai, kadangi netikėtas mano su Francesko panašumas, rodėsi, duodas ma-jai tai teisės. — "Žinoma, atsa-kė namų gydytojas: ši nepa-prasta aplinkybė turi nemažą sukelti Tamstos susidomėjima ir nors kaž kaip nenorėčia apie tą įvykį kalbėti, kurs ir dabar del manęs tebėra ka-kiu paslaptingu ruku ap-trauktas, vis tiktai Tamsta pr-valet sužinoti, kas šiuo reikal-man yra žinoma. Daug met-praėjo, ir tie asmenys nuo se-dnos nuėjo, pasiliko vien ats-minimas, kurs dar tebedar-nejaukaus įspūdžio. Prašau ni-kam nepapasakoti, ką dabar sužinosite." Aš pažadėjau namų gydytojas pradėjo šitai pasakoti:

"Kai tik tuo metu, kai mus kunigaikštis apsidėdė, grįžo tolimų kraštų jo brolis, lyd-mas vieno pono, kurį jis vad-no Francesco, kurį visi žino, vokiečių esant, ir vieno dailini-ko. Princas buvo vienas gra-žiausių vyrų, kokių tik gali bu-ti, taigi gražumu jis toli pra-lenkė musų kunigaikštį, nor-gyvenimo patyrimu ir dvasi-nejėga su juo negalėjo susil-ginti. — I jauną kunigaikštie-nę, kuri tuomet dar buvo l-zalo gyvo upo, o ir kunigaik-tis su ja buvo perdaug form-lus, perdaug šaltas, jis pada-rė nepaprasto įspūdžio. Lygi-princą jauna nepaprastai gr-ži brolis žmona į save patra-v-kė.

Savo santykiuose nemanyd-mu nieko baustino, jiedu tur-jo pasiduoti nesuvaldomai pa-jėgai, kuri, abipusiai uždegd-ma širdis, juos pačius užva-dė, ir tokiu būdu įstrusėjo vi-nis, sutirpydama abudu į vi-ną. — Francesco buvo vien-i-telis, kurį visais atžvilgiais bu-vo galima statyti greta draugo, ir kaip princas į sav-brolio žmoną, lygiai taip Fran-cesco paveikė į kunigaikštie-nės vyresniąją seserį. Fran-cesco bematant del savo la-mės įsitikino, naudojo ją apgalvotų gudrumu, ir princ-esos simpatija greit išaugo degančią meilę. Kunigaikšt-del savo žmonos doros buv-perdaug įsitikinęs, ir delto nors įtempti santykiai su b-roliu jį ir slėgė, nekreipė dom-į į jauciamus disonansus. Fran-cesco, kurį kunigaikštis del-ypatingos dvasios, del jo i-mintingo atsargumo buvo pa-mėgęs, mokojo jame paikų lygsvara. Kunigaikštis norė-jį pakelti į vieną iš aukščia-sių vietų prie dvaro, bet Fran-cesco tenkinosi vien slaptom-pirmojo favorito pirmenyb-mis ir princesos meile.

Tokiose sąlygose sukosi v-sas dvaras, kiek tatau buvo g-lima, bet tame meilės Eldora-do laimingai jautėsi tik ketu-slaptais ryšiais suristi asmen-— kitiems jis pasliko uždar-tas. —

(Bus daugiau)

IVAIRENYBĖS

Alkoholis ir ilgas gyvenimas

Paprastai yra sakoma, kad alkoholis labai trumpina žmogaus amžių. Tas yra tikra teisybė, ir alkoholio nereikia vartoti. Bet yra žinoma ir atsitikimų, kada kasdien gerę žmonės sulaukė ilgo amžiaus. Tačiau, aišku, tai yra tik išimtis, nes be alkoholio tie žmonės, be abejo, būtų daug ilgiau gyvenę.

Štai, prancūzas Kamuras numirė 121 metų. Apie jį žinoma, kad jis buvo garsus, kaip didelis smaližius ir girtuoklis. Chirurgas Poltimanas mirė 1825 m., sulaukęs 140 metų. Nuo 25 metų amžiaus jis kasdien budavo girtas. Dieną prieš mirtį jis puikiai atliko vieną vėžio operaciją. Nuo vyrų neatsilieka ir moterys. 1525 m. atsiskyrė su šiuo pasauliu viena Silezijos ukininkė, turėdama 155 metų. Iš jaunų dienų ji kasdien gerė po dvi kvortas degtinės. Katrie Reimondienė, mirusi 1758 m. ir sulaukusiai 107 m., ant kapo buvo pastatytas paminklas su parašu: "gerė daug vyno". Hercogovinoj mirė 1928 m. Tadas Mustasičas, kurs save laikė seniausiu pasaulio žmogumi, nes buvo gimęs 1773 m. Jis kasdien išgerdavo po kelis šnapšelius...

Tačiau šie keli pavyzdžiai yra tik išimtis. Daug daugiau blaivių žmonių sulaukia gražaus amžiaus, negu tie, kurie vartoja alkoholį.

Kiek Europoj suvalgo ma obuolių

Statistikos duomenimis, per metus Europoj suvartojama maistui 660,000 tonų obuolių. Daugiau kaip pusė suvartoja-

Galbut JUSŲ Viduriuose Yra Nuodų!

IŠEIKITE rytoj ryte su nauju gyvumu ir žvalumu, kokis patina nuo švartų žarnų. Syrup Pepsin — daktaro receptas del vidurių — pagelbės jums tai padaryti. Šis junginys šviežių liuosuojančių žolių, gryno pepsinio ir kitų grynų priedelių išvalys jūsų vidurius pilniausia — be gnaibimo, sirgdinimo ar nesmagumo.

Susirinkę sistemoje nuodai sudaro rugstancias atmatas viduriuose, pagimdo tą kurtumo, galvos skaudėjimo, išputimo, aitrumo jautimą; padengia liežuvį; sugadina kvapą; atima energiją, stiprumą ir nervų jėgą. Biskutis Dr. Caldwell's Syrup Pepsin pašalina panašius nesmagumus švelniai, nekenksmingai, skubiai. Skirtumas, kokį jus jausite ant rytojaus, parodys jums jo vertę.

Dr. Caldwell studijavo vidurių pakrikimus per keturias dešimt septynių metų. Šis ilgas patyrimas leido priruošt receptą tokį, kokio vyrai, moterys, seni žmonės ir vaikai reikalauja paakstinti vidurius patiemis pasigelbėti. Jis yra naturalis, švelnus, pilno veikumo ir jo malonus skonis kiekvienam patinka. Štai kodėl "Dr. Caldwell's Syrup Pepsin", kaip jis yra vadinamas, yra populiariausias aptiekose parduvinėjamas liuosuotojas.

DR. W. B. CALDWELL'S
SYRUP PEPSIN
A Doctor's Family Laxative

(Atlantic and Pacific Photo)

Lakūnas leit. Irving Woodring, atlėkęs į Chicago pakeliui į Washingtoną su Japonijos laivyno sutarties dokumentais. Jo draugas, leit. Wm. Caldwell, skridęs kartu su juo, užsimušė aeroplano katastrofoje netoli nuo Lookout, Wyo., spalio 15 d.

mo kiekio įvežama 45 kitur. Pav., Amerikos Jungtinės Valstybės Europon įveža 800,000 tonų obuolių, Kanada — 75,000 ir Australija — 55,000 tonų. Didžiausias obuolių vartotojas yra Anglija, kasmet suvartoja 350,000 tonų, pasikliau seką Vokietija, suvartoja 190,000 tonų. Išiūriūjus į statistikos duomenis stebėtina yra tai, kad daugumas valstybių vartoja įvežtuosius obuolius, tuo tarpu turėdamas užtekčiai savų. Iš tokių valstybių tarpo negalima išskirti ir Lietuvos. Jos didmiesčiuose savi obuoliai matomi tik obuolių sezono metu. Žiemą retai kurioj parduotuvėj jų yra. Šiaip buna daugiausia amerikoniški ir Kalifornijos arba Australijos. Stebėsi žmogus, kas ir perka juos, nes jų kaina buna labai aukšta, siekia net 10 litų kilogr. Be to daug užsienių obuolių ir vaisių miestuose suvartojama džiovinų įvairiems kompotams. Stebėtis tenka, kad nežiurint dedamų pastangų, vis dar neįstengia savo krašto gaminiai ir šioj srity užsienių išstumti. Klausimas, del ko užsieniniai obuoliai skverbiasi į mūsų kraštą. Svarbiausia priežastis, matyt yra ta, kad jie tiek savo išvaizda, tiek kokybė, tiek pastovumo atžvilgiu yra geresni už mūsų. Sodininkams tai pravartu būtų išidėmėti, nes geras obuolys tiek pat tereikia išauginti kaip ir šiaip sau obuolys. Tačiau biznio atžvilgiu ne vis tas pats. Jei Australijoj ir Amerikoj galima tokius obuolius išauginti, tai, be abejo galima būtų tokius pačius išauginti ir Lietuvoj.

Turtai jurų dugne

Sunku yra gauti iš žemės gelmių brangiuosius metalus ir akmenis. Po mažą, vos įžiurimą, aukso kruopelę reikia daug laiko ir darbo didesniai gabalų surinkti. Tenka iškasti daug kubinių metrų smėlio vienam deimanto gabaliui rasti. Su pavojum gyvybei narai leidžiasi į jurų dugną, beiškodami perlų. Tačiau, nežiurint tokių didelių sunkumų, per tukstą metų žmonės išplėse iš žemės gelmių labai daug brangiųjų. Bet gerą dalį tų turtų žemė vėl yra iš žmonių atėmusi. Tie atimtieji turtai guli jurų dugne. Butent, iš senų senovės tekavos brangiųjų gabenti juromis. Jei audrų metu žuva dabartiniai milžiniški laivai, tai kas bekalbėti apie

senovės laivus, kurie, palyginti su dabartiniais, yra tikri riešuto lukštai. Kiek paskendo laivų su brangiųjų metalų Atlanto vandenynė nuo Amerikos ir kitų kraštų atradimo! Kiek laivų dingo Viduržemio jūros bangose! Bet ne tik audros naikina laivus. Daug laivų paskandino patys žmonės karų metu. Kas suskaitys laivus, kurie nugrimzdė į jūras pasaulinio karo laiku! O juk daug tų laivų yėžė brangiųjų aukso, deimantų ir perlų pavidalu. Visi nesuskaitomi turtai ramiai guli jurų dugne.

Pet tie turtai neduoda žmoniems ramybės. Seniai jau laukomos galvos, kaip juos būtų galima iškelti. Tačiau tai nėra lengvas dalykas, nes laivai, dažniausiai, nuskęsta daug gilesnėse vietose, negu kad paprastai, be jokių prietaisų, narai galėtų juos pasiekti. Todėl pirmiausia teko susirūpinti aparatais, kuriais galima būtų giliau nusileisti į jurų dugną. Dabar jau turima tokių narų aparatų, kuriais galima nusileisti lig 100 metrų į vandenį. Tobuliausia narų aparatą šiais metais yra sugalvojęs persų inžinierius Salim Peres, kurs jį išbandė Persijos įlankoj, perlų žvejyboj. Londone jau yra susidariusi tam tikra bendrovė, kuri, naudodamasi Salim Pereso aparatais, mėgins išimti iš paskendusiu laivų turtus. Pirmiausia manoma pradėti nuo turkų laivų, kurie buvo rusų paskandinti 1827 m. Juose yra aukso apie 100 milijonų litų Lietuvos pinigais. Kiek turtų bendrai yra paskendusiuose laivuose, galima spresti iš šių pavyzdžių. Vokiečių paskandintuose karo metu "Persija" ir "Arabija" laivuose yra daugiau, kaip už 100 milijonų litų aukso ir brangiųjų. Beveik tiek pat buvo ir paskandintoj "Luzitanijoj". Jei būtų išimta iš jurų dugno bent mažda is visų paskendusiu turtų, tai būtų jau didelis laimėjimas. ["T."]

PASIDARYK DAUGIAU PINIGŲ
Didis reikalavimas siuvimo operatorių
Uždarbis siekia \$25
iki \$50 į savaitę.
Lengvas, malonus darbas. Mes galime priimti operatorius vietai į trumpą laiką. Dienomis ar vakarais. Maža kaina.
MASTER SEWING MACHINE
OPERATING SCHOOL
190 N. State St., 10th floor

Garsinkitės "N-nose"

Namas iš stiklo

Vienas Amerikos turtuolis sumanė pasistatyti namus iš stiklo. Baldai jame bus iš plieno ir aliuminijaus. Kiti turi taip pat tokių sumanymų. Kai kurie jau yra pastatę stiklines budas šunims, dar kiti — įtaisę namuose stiklinius laiptus. Tuo budu stiklas pradeda įeiti madon, kaip tikra statybos medžiaga.

Diletantai — naujų kelių tiesėjai

Žodis diletantas yra italų kilmės ir reiškia "mėgėjas". Mokslo istorijoj randama daug pavyzdžių, kur vienas, ar kitas mokslo šaką pastumdavo kaip tik ne profesionalai tos rūšies mokslininkai, bet mėgėjai, kitaip sakant, diletantai. Genialiausias visų laikų diletantas yra miręs XVI a. pradžioj garsus italų dailininkas Leonardas da Vinči. Jis buvo kartu dailininkas, skulptorius, architektorius, inžinierius. Jis pirmas sugalvojo lėktuvą ir padarė jo braižinius. Taip pat jis mėgo karo meną ir sugalvojo kelias karo mašinas. Kitas pasižymėjęs moksle diletantas buvo olandietis Leuvenhoeck, mikroskopo išradėjas. Leuvenhoeck buvo savo gimtojo miestelio rotušės sargu. Jis pasidarė pirmąjį mikroskopą, kurs didino 100 kartų. Pro jį Leuvenhoeck pirmas iš žmonių pamatė mažų gyvių pasaulį. Kai kurių vandens lašo gyvių didumą jis gana tiksliai nustatė, lygindamas su "utėlės akies" didumu. Deguonies atradėjų nebuvo chemikas, o vaistinės mokinys Sele iš Leipcygo. Telegra-

fo pirmuoju išradėju buvo gydytojas Smeringas, o jo patobulintuoju — dailininkas Morzė, iš kurio telegrafas ir gavo savo vardą. Savo išradimu Morzė naudojos pirmiausia bute, per "telegrafą" duodamas įsakymą iš valgomojo kambario virtuvėn. Didžiausias astronomas Heršelis buvo karo kapelmeisteris iš profesijos, o Beselis, kuris pirmas apskaitė žvaigždžių tolumus, buvo pirklio mokinys. ["T."]

Jei nori išmokti gerai rašyti — nusipirk typewriterį.

Budweiser Malt laimi kiekviename lauke

Budweiser Barley-Malt Syrup yra laimėtojas visur — vyriausia delto, kad jis yra liuosas nuo substitutų, fillerių, dirbtinės spalvos, priemaišų ar dirbtinio skonio. Jis yra 100 nuoš. grynas. Tai ta paveldėta kokybė, kuri laimi. Dideliausi ištiekiai ir įrengimai vienos didžiausių Amerikos industrijų stovi užpakaly Budweiser Malt ir garantuoja kiekvieno lašo gerumą.

Geriausias kq Pinigas Gali Pirkti.

Anheuser-Busch
Budweiser
Barley-Malt Syrup

SVIESUS AR TAMSUS — TIRSTAS — NERA KARTUS
Padaro Gerą Maistą dar Geresniu

Western Sales Corporation
1525 Newberry Ave.

Distributors,

Phone Canal 7051

Chicago, Ill.

ANHEUSER-BUSCH — — — ST. LOUIS

BM-166

Taipgi išdirbėjai Busch Extra Dry Ginger Ale

RICHMAN BROTHERS

MELYNI OVERKAUTAI

šiemet yra labiau populiarys negu kada buvo

Mėlyna... spalva, kurioj dauguma vyrų išrodo geriausia... lygiai pageidaujama del biznio ar išeigos dėvėjimo. Čia jus rasite didžiausį pasirinkimą mėlynų overkautų visame mieste.

Mėlyni Meltons, Boucles, Mixtures, Overplaids, Fleeces... puikiai audeklai, kokius mes galėjome pasiulyti per 51 metus gaminimo gerų drabužių... patogiai šilti audmenys, kuriuos jus galite tikėtis nuolatos dėvėti keletą sezonų... teisingai pasiuti mūsų pačių dirbtuvėse, kad išlaikyti stilių ir formą kol tik jus norėsite juos nešioti.

Vienaičiai ar dvieiliti modeliai del vyrų ir jaunų vaikinių... velvetinių ar vienodų spalvų... didumo, kuris bus kuogeriausia pritaikintas kiekvienai figurai. Pasirinkite dabar kol mūsų stakas tebėra šviežias ir pilnas.

Kiekvienas Topkautas, Biznio Siutas ar Išėiginis Siutas kiekvienoj Richman Brothers sankrovoj vi-sose Jungtinėse Valstijose yra visuomet už vieną ir tą pačią kainą

ALL \$2250

THE RICHMAN BROTHERS COMPANY
114-118 South State Street
4011 West Madison Street
6400 So. Halsted Street
3220 Lincoln Avenue

Tarp Chicagos Lietuvių

Vergai ir chleštovščikai

Maskvos saulėgrąžomis (podsolnečnikais) lesinamieji Bridžporto "komisarai", gavę iš amerikoniškų bolševikų centro revizijos komisijos per snukį, negali atsilaižyti, tartum medum prępti. Jau ne tik bridžportinė ir bruklyniškė suspėjo į antra dieną išpildyti discipliną.

Illinois Mergaitė Yra Žvaliausia

NUO trijų iki dviejų. Tai yra laikotarpis, kuris yra svarbiausias vaiko besivystime. Ir tai yra laikas, kuriame daugelis yra konstatuojami sutrikimai protiniai ir fiziniai.

Dabokit savo vaikus, motinos! Prie pirmo ženklo prasto kvapo, padengto liežuviu, galvos skaudėjimo, aštrumo, stokos energijos ar apetito, duokite biskutų California Fig Syrup.

Sis tyras augmenų produktas, išvalo, sureguliuoja vaiko vidurinę bei jokio nesmagumo. Nėra pavojaus sudaryti luosuočiu įprotį, jei California Fig Syrup vartojama. Nes jis sutvarko ir sustiprina silpnus vidurius. Šaltūnos ir laike vaikų ligų vartokite šią švelnią pagalbą, kad neduotų sistemai užsikimšti perais ir atmatomis.

Motinos visur noriai pasako apie naudą, gautą dėl jų vaikų. Mrs. J. D. Andesco, 1509 S. Ridgeland Ave., Berwyn, Chicago, sako: "Aš duodavau California Fig Syrup dėl Lois Jean per tris metus atsikimiusio pūkčio, prasto kvapo, padengto liežuviu ar konstatacijos. Jis palaiko ją žvaliausia, linksmiausia keturių metų mergaitę, kokią aš žinau!"

Žiūrėkit vardo California kada perkate. Jis yra ant kiekvieno kartono tikrojo, jūsų apsaugai.

CALIFORNIA FIG SYRUP
LAXATIVE-TONIC FOR CHILDREN

Jūsų Patogumui

"Naujienuos" turi atstovus sekamose vietose

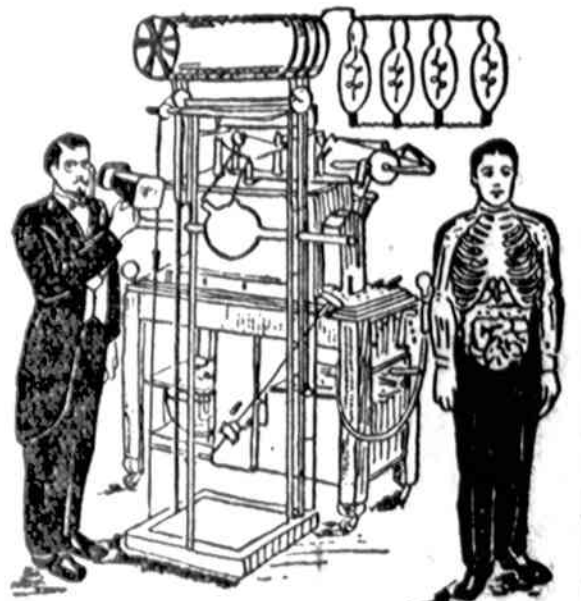
Bridgeport
KNYGYNAS LIETUVA
3210 So. Halsted St.
Tel. Victory 1266

Marquette Park
TUBUČIO APIEKA
2832 W. 63rd St.

Brighton Park
B. R. PIETKIEWICZ
2608 W. 47th St.
Tel. Lafayette 1083

Roseland ir Pullman
WAITCHES BROS. CORP.
52 E. 107th St.
Tel. Pullman 5950

Kai jums reikės pasiūsti pinigų Lietuvon, paduoti "classified" skelbimą ar užrašyti "Naujienuos", kreipkitės į artimiausį atstovą.

Specialistas gydymo chroniką ir naują ligą. Jei kiti negalėjo jums išgydyti, atsilaukite pas mane. Mano pilnas išsamiavimas atidoms jūsų tikrai ligai ir jei aš apsiimsiu jus gydyti, sveikata jums sugrįš. Tik pas tikrą specialistą, kuris sekia jūsų kur ir kas jums skauda, bet palaikykite po galutinio išsamiavimo—kas jums yra

Dr. J. E. Zaremba
20 W. Jackson Blvd., netoli State St.
Kambarys 1016
Imkit elevatoriu
CHICAGO, ILLINOIS

Ofiso valandos: nuo 10 ryto iki 1 po pietų, nuo 6 iki 7:30 vakaro. Nedėlioj nuo 10 ryto iki 1 po pietų

linarinį ukazą! Ten irgi paratamas sulig prisakymo save apspiaudantis editorialas! Reikia manyti, kad po tokios pakutos podsolnečnikai vergams neužtruks.

Tie beverčiai vergai tą savo dvasios menkystę vadina "savi-kritika". Tai irgi yra grynai rusiškas terminas. Tam tikra fanatikų sekta "chleštovščikai" (čiežikai) Rusijoj karts nuo karto pleikiasi rykštėmis ir tą procedūrą vadina "chleštovščina" (ne čertovščina). "Savi-kritika" yra ta pati fanatikų davalų savibauda, tik tuo skirta, kad "chleštovščikai" atlieka pakutą su rykštėmis, o "bolševikai" atlieka ją su liežuviais.

Negana, kad jie ant pilvo atsigulę prieš savo duondavus šliaužioja, bet jie dar kits kitą skatina. Šaj bridžportinių vergų ruporas savo apžvalgoj rašo, kad ir

"Lietuvos komunistų vyriausias organas "Komunistas" (nr. 4) kritikuoja mūsų laikraščius—"Vilnį" ir "Laisvę"... Reikia prisipažinti, kad tai sveika kritika... Galima dar tiek pridėti, kad kritika ne vien korespondentams reikalinga. Redakcijose galima užtėmyti atsilikimas... Savikritikos reikale pas tulus draugus taip jau nesimato entuziazmo..."

Vadinas gauna per valgytuvus ir dar daugiau prašo. Jei tai yra "bolševizmas", labai prašome! —X. Y.

Vergams tik savo menkas kailis rupi

"Naujienuos" pastebėjus, kaip begėdiškai bridžportiniai ir bruklyniškiai "komisarai" atsiklaupė prieš keletos maskolių disciplinarų ukazą, bridžportiniai užsiundė savo samdomąjį skaliką K. Vailonį aplooti "Naujienuos" bendradarbius, prikerigiant kiekvienam po bol-

ševikišką adjektyvą, ir tuo būdu manosi užterorizuosią, kad jų pačių begėdiškais faktais jiems akių nebedegintų. Tai tik dar labiau patvirtina, kokios niekingos butybės atstovauja tą nelaimingą lietuviškų komunistų saujele...

"Naujienuos" pradėjus dėti tarpininkaujančias žinias del nelaimėje atsidurusių bedarbių pagalbos, tie podsolnečnikų penukšliai pamatė sau pavojų, kad vienas kitas darbo žmogus gali darbo ar pagalbos gauti ir galbut lietuvių darbininkų tarp vargas kiek sumažėti, tad šokosi prieš atiguoti!

Rodos, pagelbėti badaujanti prirodyti darbo bedarbiui, parinkti drabužių, nupirktų anglių šaltai bedarbui pirkliai pašildyti ir jo vaikučiams atkudenti, nėra "partyvis" darbas, bet yra tik grynai žmoniškumo, humanitarizmo pareiga. Bet taip gali manyti žmonės. Apjauk vergai kitaip mano. Težusta bedarbiai, bile tik tegyjuova gauja saulėgrąžomis maitinamų penukšlių! Bematant jų "laudspykeriuose" pasigirdo riksmas, kad ir bedarbių gelbėjimas esąs blogas darbas! "Mony's lietuvių bedarbius užpažadais", suriko Rusijos agentas iš Bridžporto, atsisėdęs šilame redakcijos ofise ir užsukolektuotus pinigus gerų pietų prisivalgęs, ir tokį duoda įsakymą:

"Prie šito monelinkiško darbo prisideda ir mūsų buržuazija. Vienas vietos šlamstelis vakar paskelbė: "įsteigiama darbo ir pagalbos lietuviams bedarbiams ir bepastogiems tarpininkavimo stotis".

"Mes dar kartą lietuvių darbininkus graudiname: nepasidukite ponų labdarių propagandai, bet organizuokitės ir kovokite!"

Tie be savigarbos ir be gėdos vergai, kurie patys ant pilvo gulasi prieš bile savo lakiniojo ukazus ir viešai per savo

(Atlantic and Pacific Photo)

Potvynis Texase. — Brady miesto plaza, vandens apsemta keturias pėdas gilumo. Potvynis žuvo keturi asmenys.

organus duoda pavyzdį kaip reikia ponų klausyti, dar nesiarmatija "graudenti" ir į kovą šaukti! Jau "atkovojo" savo išdavikinę rolę darbininkų gyvenime. Jei ne jus liugos bakterijos būtų kuriam laikui dalį darbininkų užkrėte, reikia manyti, šiandien kitaip stovėtų darbo žmonių reikalai kad ir šioj šalyje.

Bet jau darbininkai galutinai baigia pagyti iš tos ligos ir sunykusias komunizmo bakterijas tik Maskvos saulėgrąžomis bepalaiko gyvas! Juo tas Azijos brudas greičiau išnyks, juo darbo žmonių išsivadavimas pagreitės. —X. Y.

Lietuviška Radio Valanda

Ateinantį šeštadienį, October 25tą, nuo 6 iki 7 val. vak., per radio stotį W.C.F.L. įvyksta 114 iš eilės, Lietuvių Valanda. Šiam

Atgaukite Sveikatą ir Spėką Su Šiuo Ma- loniu Totniku

Jeigu jūs esate nerviškas, jautiatės sunegalėje, turite konstataciją, neviskinnimą, pilvo pakrikimą, arba jei jus manote, kad jūsų kraujas yra suliesjęs ir jūsų sistema yra reikalinga toniko, pabandykite VIZ, kuris per 50 metų buvo slaptas medikalis receptas Dr. A. G. Charnes, garsaus Kontinento gydytojo, kuris praktikavo mediciną kaip Europoj, kaip Amerikoj. Anne M. Poshek, 10035 Avenue M. Chicago sako: "Keletą mėnesių atgal aš buvau taip sunegalėjusi, kad aš bijojau visiško nervų pakrikimo. Man skaudėdavo dešiniojo ir kairiojo rankose, bet priėmus pirmą bonką VIZ, skausmai išnyko ir aš nepajėgiu užtikrintai pagirti jį, kaip toniką. Tikrai siunčiu jums savo padėką už pagalbą, man vėl atgauti normalę sveikatą." VIZ yra mokslinis junginys pačios Gamtos gyduolių. Jis yra padarytas vien tikrai iš ekstraktų geriausių gydančių žolių, lapų, šaknų ir žievių, kokias tik žino medikata profesija del žmonių ligų, nuo kurių vartoja Dr. Charnes ir tiek daug dabar vartoją. Pabandykite padaryti bandymą VIZ: Jūs galite gauti \$1.00 bonką savo aptiekoje. Imkite sulig nurodymais per 10 dienų. Jeigu jis nepadarys del jus stebuklų, sugrąžinkite bonką apriekininkui ir gaukite pinigų atgal. Tai yra jūsų garantija nuo Herz Tonic Corporation, savininkų VIZ, 179 North Wells St., Chicago. (Apgarsinimas)

Roseland

Roselando ir West Pullmano draugijų pietūs, Oak Forest prieglaudoj esantiems lietuviams

Bus duodami ateinantį nedėdienį, spalio 26 d. 1:30 valandą.

Laikę pietų bus pasakyta tam tikra prakalba ir bus muzikalis programos. Kam laikas ir sąlygos paveltija, gali atvažiuoti anksčiau, apžiūrėti prieglaudų įrengimą, ir laikę pietų pasiklausyti programos.

Julius Svitra, gerai žinomas Chicagiečiams veikėjas, kuriam daug teko kariauti su komunistais SLA, 139 kp. ir paskutiniu laiku minimos kuopos reikalus sutvarkyti, po pašalinimo komunistų iš valdybos, greitai laiku rengiasi aplėsti Chicago, žinoma, sykiu ir mūsų Rožių žeme. J. Svitra nusipirko 106 akrų ukę La Grange, Mich. prie State road M. 62, 4 mylias nuo Dowagiac miestuko ir 100 mylių nuo Chicagos.

J. Svitra dabar važiuos vienas, jo moteris per žiemą pasilieka gyventi Roselande, tik pavasario sulaukus, atsisveikins su Rožių žeme.

K. Bruzas, gyvenančio ant Wabash ave., rugsėjo mėnesį namas gerokai apdegė.

Jonas Varekojis, Roselandiečių Namų Budavojimo kontraktorius, padarė sutartį su K. Bruzu jo namą beveik per naują padaryti. Tai jau antrą namą ant Wabash ave. šimet Varekojis iš seno perdirba į naują, pagal vėliausio stiliaus.

"Naujienuos" pinigų siuntimo Lietuvon Roselande skyrė atidarymas Waitches brolių office, 52 E. 107 St., matyt turės gerų pasekmių. Taipgi galima gauti ir "Naujienuos" nusipirkti kas dieną.

Waitchių ofise iki šiol buvo atliekama visoki reikalai, kokių

tik kas norėjo, tik truko pinigų siuntimo. Lietuvon skyrė, dabar ir tas jau atliekama.

Dievo Apveizdos parė

Spalio 19 d. Dievo Apveizdos bažnyčios svetainėj buvo surengta parė p. J. Pikeliui. Svcčių buvo svietiškių ir dvasiškių. Pavaigę pradėjo kalbėti. Klebonas Albavičius pradėjo lietuviškai, klausytojai pradėjo reikšti nepasitenkinimo; paskui kalbėjo angliškai, bet taip pat negalėjo parininkų užinteresuoti. Tuomet Mr. Pike-lis pasakė lenkišką prakalbą.

Jei nori išmokti gerai rašyti — nusipirk typewriterį.

38 JUBILIEJINIS APVAIKŠCIOJIMAS

Rengia

Draugija Simano Daukanto

Nedėlioj, Spalio 26 dieną, 1930 m.

Chicagos Lietuvių Auditorijoj

3133 So. Halsted St.

Pradžia 7:00 valandą vakare.

Įžanga 75c. ypatai

Bus vieno veiksmo lošimas "KUPROTAS OZELIS" po vadovystę p. K. Sabonio ir šokiai. Taippat bus priėmimas naujų narių laike baltiaus veltui nuo 18 iki 40 metų senumo.

Kviečia visus atsilankyti

KOMITETAS.

BALIUS IR ŠOKIAI

Joniškėčių L. K. Kliubas

Rengia Vakara

Spalių-October 26, 1930

KRENČIAUS SVETAINĖJE

4600 South Wood Street

Pradžia 6 Valandą Vakaro.

Kviečiame visus dalyvauti ir paremti Kliubą; kartu susipažinsite su Klubu nariais ir visu jojo veikimu.

Kviečia KOMISIJA

Rusiškos ir Turkiškos Vanos

12th STREET

Tel. Kedzie 8902

3514-16 Roosevelt Rd.
art St. Louis Ave.
CHICAGO, ILL.

STAR DUST

Copyright Midwest Feature Service

JOE E. BROWN

BORN - SMALL TOWN NEAR TOPEKA, KANSAS

AT EIGHT JOINED A CIRCUS AND BECAME AN ACROBAT

LATER WORKED IN STREET FAIRS, CARNIVALS, MEDICINE SHOWS AND VAUDEVILLE

SOON - BROADWAY AND THE BIG TIME

OFFERED LEADING COMEDY ROLE IN - "LISTEN LESTER" BY JOHN CORT

THEN - JIM, TAM, GERNs - GREENWICH VILLAGE FOLLIES AND OTHERS

SUCCESS - AND MOVIE OFFER BY RALPH INCE

FIRST MOVIE "CROOKS CAN'T WIN" - THEN "THE HIT OF THE SHOW" IS MARRIED TO KATHRYN McGRAY - GOOD IN "HOLD EVERYTHING"

BY WESTPHAL

pardavėsi pigiau (tiksliai) ir pusę ne-
gu vertas, priežastį pardavimo patirsite
vietoj. 1441 So. 49th Ct., Cicero. B.
Linauskas. 2ros lūbos.